

**ОСНОВНА ШКОЛА
« КОСТА БУКИЋ »
МЛАДЕНОВАЦ**

**АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
ЗА ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ**

**за V и VI разред
Школске 2018/2019. године**

Директор школе

Јасмина Чабрило

На основу члана 57. став 1. тачка 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени Гласник РС“, број 72/09, 52/11 и 55/13), Школски одбор ОШ „Коста Ђукић“ Младеновац, на седници Школског одбора одржаној дана 14.9.2018. године, једногласно је донео

ДОНЕО ЈЕ

**АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
ЗА ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ
за V и VI разред**

Школске 2018/2019. године

Директор школе,

Јасмина Чабрило

Председник Школског одбора,

Зоран Ракић

САДРЖАЈ

1. УВОДНИ ДЕО	5
1.1. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	5
1.2. ЈЕЗИК ОСТВАРИВАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	5
2. ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	6
2.1. ИСХОДИ	7
2.2. КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	8
2.3. ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	9
3. ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ И ЊИХОВИ ОБАВЕЗНИ И СЛОБОДНИ САДРЖАЈИ.....	10
3.1. Српски језик и књижевност	12
3.2. Енглески језик	25
3.3. Историја	34
3.4. Географија	40
3.5. Математика.....	46
3.6. Биологија	52
3.7. Ликовна култура	57
3.8. Музичка култура	62
3.9. Техника и технологија	69
3.10. Физичко и здравствено васпитање	77
3.11. Информатика и рачунарство за 5. разред	83
3.12. Француски језик	88
3.13. Физичко и здравствено васпитање за 6. разред	92
3.14. Техника и технологија за 6. разред	98
3.15. Информатика и рачунарство за 6. разред.....	105
3.16. Информатика и рачунарство за 7. разред	108
3.17. Грађанско васпитање за 5. разред	111
3.18. Верска настава- православни катихизис за 5. разред	115
3.19. Хор и оркестар	119

3.20. Цртање, сликање, вајање за 5. разред	121
3.21. Шах	124
4. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА	127
4.1. ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ	127
4.1.1. Допунска настава из српског језика и књижевности.....	127
4.1.2. Допунска настава из математике	129
4.1.3. Допунска настава из биологије	131
4.1.4. Допунска настава из историје.....	133
4.1.5. Допунска настава из енглеског језика	134
4.1.6. Допунска настава из географије	136
4.2. ПЛАН РАДА ДОДАТНЕ НАСТАВЕ.....	138
4.2.1. Додатна настава из српског језика и књижевности	138
4.2.2. Додатна настава из историје.....	139
4.2.3. Додатна настава из математике	140
5. ПРОГРАМИ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ	143
5.1. ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ 5. РАЗРЕДА	143
5.2. ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ 6. РАЗРЕДА	146
6. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ	149
6.1. ДРАМСКА СЕКЦИЈА	149
6.2. РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА	151
6.3. БИОЛОШКА СЕКЦИЈА	152
6.4. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	154
6.5. МАТЕМАТИЧКА СЕКЦИЈА	155
7. УЏБЕНИЦИ	156
8. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИ ДОПРИНОСЕ ОСТВАРИВАЊУ ЦИЉЕВА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	157

1. УВОДНИ ДЕО

Анекс Школског програма за V и VI разред доноси се на основу измена наставног плана и програма у:

- Закон о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС" бр.88/2017)
- Закон о основном образовању и васпитању ("Службени гласник РС", бр. 55/13 и 101/2017)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 8/2017 и 9/2017)
- Програм наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања ("*Сл. гласник РС - Просветни гласник*", 10/2017)
- Правилник о изменама и допунама Правилника о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања („Сл. гласник РС – *Просветни гласник*, бр. 3/2018)
- Правилник о школском календару
- Извештај о раду школе у претходној школској години
- Услови рада у школи
- Образовне потребе ученика, родитеља и локалне заједнице.
- Школски развојни план

1.1. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм за пети разред основног образовања и васпитања Основне школе "Коста Ђукић" из Младеновца (у даљем тексту Школски програм) односи се на 2018/19. школску годину.

1.2. ЈЕЗИК ОСТВАРИВАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Образовно-васпитни рад остварује се на српском језику и ћириличком писму.

За припаднике националне мањине образовно-васпитни рад остварује се на језику и писму националне мањине.

2. ЦИЉЕВИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Реализацијом Школског програма оствариће се циљеви основног образовања и васпитања:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

2.1. ИСХОДИ

Након завршетка основног образовања и васпитања ученици ће:

- 1) имати усвојен интегрисани систем научно заснованих знања о природи и друштву и бити способни да тако стечена знања примењују и размењују;
- 2) умети да ефикасно усмено и писмено комуницирају на српском, односно на српском и језику националне мањине и најмање једном страном језику користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима;
- 3) бити функционално писмени у математичком, научном и финансијском домену;
- 4) умети да ефикасно и критички користе научна знања и технологију, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;

- 5) бити способни да разумеју различите форме уметничког изражавања и да их користе за сопствено изражавање;
- 6) бити оспособљени за самостално учење;
- 7) бити способни да прикупљају, анализирају и критички процењују информације;
- 8) моћи да идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење и релевантна знања;
- 9) бити спремни да прихвате изазове и промене уз одговоран однос према себи и својим активностима;
- 10) бити одговорни према сопственом здрављу и његовом очувању, примењивати усвојене здравствене навике неопходне за активан и здрав животни стил;
- 11) умети да препознају и уваже људска и дечја права и бити способни да активно учествују у њиховом остваривању;
- 12) имати развијено осећање припадности сопственој породици, нацији и култури, познавати сопствену традицију и доприносити њеном очувању и развоју;
- 13) знати и поштовати традицију, идентитет и културу других заједница и бити способни да сарађују са њиховим припадницима;
- 14) бити способни да ефикасно и конструктивно раде као чланови тима, групе, организације и заједнице.

2.2. КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Кључне компетенције представљају скуп интегрисаних знања, вештина и ставова који су потребни сваком појединцу за лично испуњење и развој, укључивање у друштвени живот и запошљавање.

Кључне компетенције за целоживотно учење су:

- 1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;
- 2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразирањем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;

- 3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резонување, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);
- 4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;
- 5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;
- 6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;
- 7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;
- 8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима - музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго.

2.3. ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену.

Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;

- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

3. ОБАВЕЗНИ И ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ И ЊИХОВИ ОБАВЕЗНИ И СЛОБОДНИ САДРЖАЈИ

Израђен на основу Програма наставе и учења за пети разред основног образовања и васпитања (*"Сл. гласник РС - Просветни гласник"*, 10/2017)

а) ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ	БРОЈ ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНО	ГОДИШЊЕ
Српски језик и књижевност	5	180
Енглески језик	2	72
Ликовна култура	2	72
Музичка култура	2	72
Историја	1	36
Географија	1	36
Математика	4	144
Биологија	2	72
Техника и технологија	2	72
Информатика и рачунарство	1	36
Физичко и здравствено васпитање	2	72

б) ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

НАЗИВ	БРОЈ ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНО	ГОДИШЊЕ
Верска настава*	1	36
Грађанско васпитање*	1	36
Други страни језик – Француски језик	2	72
Матерњи језик/говор са елементима националне културе**	2	72

* Ученик бира један од понуђених предмета и изучава га до краја другог циклуса

в) ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА

НАЗИВ	БРОЈ ЧАСОВА	
	НЕДЕЉНО	ГОДИШЊЕ
Допунска настава	1	36
Додатни рад	1	36
Час одељенског старешине	1	36
Физичке активности	1,5	54
Обавезне слободне активности	1	36
Хор/оркестар	1-2	36-72
Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
Екскурзија и излети		До 2 дана

3.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Разред: пети

Годишњи фонд часова: 180

Циљ: Циљеви наставе и учења *Српског језика и књижевности* јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета, да кроз читање и тумачење књижевног дела из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.

1. тема РАДОЗНАЛА ЧУЛА		
ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ (Наставне јединице)	НАСТАВНА СРЕДСТВА
<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> (8 часова)</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у прози (делови фабуле <ul style="list-style-type: none"> – поглавље, епизода); – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – разликује облике казивања; 	<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> <i>Певам песму</i>, Милица С. Српкиња <i>Дечак и пас</i>, Данило Киш <i>Певам дању, певам ноћу</i>, Бранко Радичевић, <i>Кад књиге буду у моди</i>, Пеђа Трајковић Домаћа лектира: Избор из савремене поезије за децу <i>Поход на Мјесец</i>, Б. Ћопић</p>	<ul style="list-style-type: none"> – читанка – свеска – табла – наставни лист са истраж. задацима – дневник читања

<p>– увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничеслике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту; – одреди тему и главне и споредне мотиве; – илуструје особине ликова примерима из текста; – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове.</p> <p><u>ЈЕЗИК – граматика, правопис, ортоепија (8 часова)</u></p> <p><u>ГраMATИКА</u></p> <p>– разликује именице, придеве и глаголе; – разликује граматичке категорије рода и броја; – разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима);</p> <p><u>Правопис</u></p> <p>– доследно примењује правописну норму (1–4);</p> <p><u>Ортоепија</u></p> <p>– правилно изговара речи водећи рачуна о интонацији реченице; – течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове.</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (4 часа)</u></p> <p>– саставља говорни или писани текст; – користи различите облике казивања (дескрипција, приповедање, дијалог); – напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.</p>	<p><u>ЈЕЗИК</u></p> <p><u>ГраMATИКА</u> ГраMATИЧКА ГРАЂА обрађена до 4. р. Реченица по саставу и значењу Главни и зависни реч. чланови</p> <p><u>Правопис</u> Правописна норма од 1. до 4. р.</p> <p><u>Ортоепија</u> Читање непознатих текстова</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> Писмо Рецитоване одабраних лирских Песама</p>	<p>– граматика – свеска – табла</p> <p>– свеска – табла</p> <p>– читанка</p> <p>– граматика – свеска – читанка</p>
<p>2. тема НЕУСТРАШИВА РЕЧ</p>		

<ul style="list-style-type: none"> – саставља говорни или писани текст; – користи различите облике казивања (дескрипција, приповедање, дијалог); – издаваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине; – напамет говори одабране књижевне текстове или одломке. 	<p>вишечланим географ. називима</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u></p> <p>Техника израде писменог задатка Анализа домаћег задатка на задату тему Први школски писмени задатак Сценско извођење напамет научених одломака из романа <i>Хајдуци</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – свеска – табла – вежбанка
<p>3. тема НИ НА НЕБУ НИ НА ЗЕМЉИ</p>		
<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> (9 часова)</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности – разликује реалистичну прозу и поезију засновану на натприродној мотивацији; – анализира елементе композиције епског дела у прози (делови фабуле – поглавље, епизода); – разликује облике казивања; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту; – процени основни тон приповедања (шалјив, ведар, тужан...); – развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; – одреди тему и главне и споредне мотиве; – анализира узрочно-последично низање мотива; – илуструје особине ликова примерима из текста; – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; 	<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u></p> <p><i>Еро с онога свијета</i>, народна приповетка <i>Шалјиве народне приче</i>, избор <i>Дјевојка цара надмудрил</i>, народна новела <i>Аждаја и царев син</i>, народна бајка Домаћа лектира: <i>Шалјиве народне приче, народне новеле и бајке</i>, избор Кратке фолклорне форме (брзалице, загонетке, пословице и питалице – избор)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – читанка – свеска – табла – наставни лист са истраживачким задацима – дневник читања

<p>– илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књиж. делима; – уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; – наводи примере личне добити од читања.</p> <p><u>ЈЕЗИК – граматика, правопис, ортоепија</u> (10 часова)</p> <p><u>Грамматика</u> – разликује основне основне функције и значења падежа.</p> <p><u>Правопис</u> – доследно примењује правописну норму у употреби интерпункцијских знакова.</p> <p><u>Ортоепија</u> – правилно изговара речи водећи рачуна о интонацији реченице.</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> (1 часа) – напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.</p>	<p><u>ЈЕЗИК</u> <u>Грамматика</u> Зависни падежи <u>Правопис</u> Употреба интерпункцијских знакова (запета, наводници, црта) <u>Ортоепија</u> Увежбавање правилног изговора речи, брзалица, загонетки, пословица и питалица</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> Казивање напамет научених брзалица, загонетки, пословица и питалица</p>	<p>– граматика – свеска – табла</p> <p>– свеска – табла</p>
<p>4. тема ОД ЗЛАТА ЈАБУКА</p>		

КЊИЖЕВНОСТ (10 часова)

- чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела;
- одреди род књижевног дела и књижевну врсту;
- разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књиж.;
- разликује реалистичну прозу и поезију засновану на натприродној мотивацији;
- анализира елементе композиције епског дела у стиху (стих);
- разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;
- разликује облике казивања;
- увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;
- одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту;
- процени основни тон приповедања (шаљив, ведар, тужан...);
- развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела;
- одреди тему и главне и споредне мотиве;
- анализира узрочно-последично низање мотива;
- илуструје особине ликова примерима из текста;
- вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове;
- уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину;
- наводи примере личне добити од читања.

ЈЕЗИК – граматика, правопис, ортоепија (6 часова)

Граматика

- разликује основне функције и значења падежа;

КЊИЖЕВНОСТ

Плава мачка – Тесла,
Гроздана Олујић
Зимско јутро, В. Илић
Шала, А. П. Чехов
Домаћа лектура:
Избор ауторских бајки
(Г. Олујић,
Женидба Душанова,
епска народна песма

ЈЕЗИК

Граматика

Падежи (вежбање и провера)
Личне заменице

- читанка
- звучна чит.
- свеска
- табла
- наставни лист са истраживачким задацима
- дневник читања

- граматика
- свеска
- табла
- уч. пано

<p>– употребљава падежне облике у складу са нормом; – употребљава личне заменице у складу са нормом.</p> <p><u>Правопис</u> – доследно примењује правописну норму у употреби запете.</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> (5 часова) – саставља говорни или писани текст; – користи различите облике казивања (дескрипција, приповедање, дијалог); – издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине</p>	<p><u>Правопис</u> Употреба запете у вокативу и апозицији</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> Техника израде писменог задатка Анализа домаћег задатка на задату тему и причање на задату тему Други школски писмени задатак</p>	<p>– свеска – табла – вежбанка</p>
<p>5. тема ЈАЧЕ ЈЕ ДЕЛО НЕГО БЕСЕДА</p>		
<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> (10 часова)</p> <p>– чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књиж.; – разликује реалистичну прозу и поезију засновану на натприродној мотивацији; – анализира елементе композиције епског дела у стиху (стих); драмског дела (чин, сцена, појава); – разликује облике казивања; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту; – одреди тему и главне и споредне мотиве; – анализира узрочно-последично низање мотива;</p>	<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> <i>Биберче, Љ. Ђокић</i> <i>Свети Саво</i>, народна песма народна епска новела Квиз час: <i>Шта знам о Св. Сави?</i> Домаћа лектира: <i>Епске народне песме старијих</i> <i>Времена о Немањићима и</i> <i>Мрњавчевићима</i>, избор <i>Народне лирске песме о раду</i> (избор) <i>Живот и обичаји народа српског</i> – <i>Моба и прело</i>, В. Ст. Караџић (допунски избор) <i>Мостови</i>, И. Андрић</p>	<p>– читанка – свеска – табла – наставни лист са истраживачким задацима – дневник читања</p>

<ul style="list-style-type: none"> – илуструје особине ликова примерима из текста; – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књиж. делима; – уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину; – наводи примере личне добити од читања. <p><u>ЈЕЗИК – граматика, правопис, ортоепија (3 часова)</u></p> <p><u>ГраMATика</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује врсте речи; – разликује основне основне функције и значења падежа; – употребљава падежне облике у складу са нормом; – разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима). <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (4 часа)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – саставља говорни или писани текст; – користи различите облике казивања (дескрипција, приповедање, дијалог); – напамет говори одабране књижевне текстове или одломке 	<p><u>ЈЕЗИК</u> <u>ГраMATика</u> Полугодишњи тест (припрема, израда, анализа)</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> Анализа домаћег задатка на задату тему и причање на задату тему Сценско извођење напамет научених одломака драме <i>Биберче</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – свеска – табла – тест <ul style="list-style-type: none"> – свеска – табла – сценски реквизити
<p>6. тема ВРТ ДЕТИЊСТВА</p>		
<p>КЊИЖЕВНОСТ (2+5 часова)</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; 	<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> Домаћа лектира: <i>Робинсон Крусo, Д. Дефо</i> <i>Десетица, И. Цанкар</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – читанка – свеска – табла – наставни лист са истраж.

<p>– анализира елементе композиције епског дела у прози (делови фабуле – поглавље, епизода);</p> <p>– разликује облике казивања;</p> <p>– одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту;</p> <p>– одреди тему и главне и споредне мотиве;</p> <p>– анализира узрочно-последично низање мотива;</p> <p>– илуструје особине ликова примерима из текста;</p> <p>– вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове;</p> <p>– наводи примере личне добити од читања.</p> <p>ЈЕЗИК – граматика, правопис, ортоепија (7+12 часова)</p> <p>ГраMATИКА</p> <p>– употребљава придеве и бројеве у складу са нормом;</p> <p>– употребљава глаголске облике у складу са нормом.</p> <p>Правопис</p> <p>– доследно примењује правописну норму у састављеном и растављеном писању речи.</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (4 часа)</p> <p>– саставља говорни или писани текст;</p> <p>– користи различите облике казивања (дескрипција, приповедање, дијалог).</p>	<p><i>Прва бразда</i>, М. Глишић <i>Путовање у путопис</i>, В. Огњеновић (доп. избор)</p> <p><u>ЈЕЗИК</u> <u>ГраMATИКА</u> Придеви – значење, врста, промена, компарација Бројеви Глаголски вид и род Глаголски облици – инфинитив и инфинитивна основа, презент и през. основа, перфекат и футур I <u>Правопис</u> Писање придева и бројева Писање одричне речце НЕ уз именице, придеве и глаголе</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u> Техника израде писменог задатка Анализа домаћег задатка на задату тему Трећи школски писмени задатак</p>	<p>задацима</p> <p>– дневник читања</p> <p>– граматика</p> <p>– свеска</p> <p>– табла</p> <p>– свеска</p> <p>– табла</p> <p>– вежбанка</p>
<p>7. тема НА КРИЛИМА ИГРЕ</p>		
<p>КЊИЖЕВНОСТ (9 часова)</p>	<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> <i>Кирија</i>, Б. Нушић</p>	

<p>– разликује књиж. и некњиж. текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности;</p> <p>– чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела;</p> <p>– одреди род књижевног дела и књижевну врсту;</p> <p>– анализира елементе композиције епског дела у прози (делови фабуле – поглавље, епизода); драмског дела (чин, сцена, појава);</p> <p>– разликује облике казивања;</p> <p>– одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту;</p> <p>– процени основни тон приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан...);</p> <p>– развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела;</p> <p>– одреди тему и главне и споредне мотиве;</p> <p>– анализира узрочно-последично низање мотива;</p> <p>– илуструје особине ликова примерима из текста;</p> <p>– вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове;</p> <p>– наводи примере личне добити од читања.</p> <p>ЈЕЗИК – граматика, правопис, ортоепија (8 часова)</p> <p>Грамматика</p> <p>– разликује променљиве врсте речи;</p> <p>– употребљава глаголске облике у складу са нормом;</p> <p>– разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима).</p> <p>Правопис</p> <p>– доследно примењује правописну норму у употреби великог слова.</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (1 часа)</p>	<p><i>Капетан Џон Пиплфокс,</i> Д. Радовић <i>Успомене, доживљаји и сазнања,</i> М. Миланковић (научнопопуларни текст, доп. избор) <i>Чича Јордан, С. Сремац</i> Домаћа лектира: <i>Том Сојер, М. Твен</i></p> <p>ЈЕЗИК Грамматика Глаголски облици Глаголи, придеви, бројеви – систематизација Главни и зависни реч. чланови Реченице по значењу и саставу Променљиве речи Правопис Писање великог слова у називима институција, установа, предузећа, организација</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Анализа домаћег задатка на задату тему</p>	<p>– читанка</p> <p>– звучна читанка</p> <p>– свеска</p> <p>– табла</p> <p>– наставни лист са истраж. задацима</p> <p>– дневник читања</p> <p>– граматика</p> <p>– свеска</p> <p>– табла</p> <p>– свеска</p> <p>– табла</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – саставља говорни или писани текст о доживљају књижевних дела; – користи различите облике казивања (дескрипција, приповедање, дијалог); – напамет говори одабране књижевне текстове или одломке. 	<p>Сценско извођење напамет научених одломака из романа <i>Том Сојер</i></p>	
<p>8. тема ПРИЧАМ, ПЕВАМ, ВОЛИМ</p>		
<p>КЊИЖЕВНОСТ (9+1 час)</p> <ul style="list-style-type: none"> – чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књиж. дела; – одреди род књиж. дела и књиж. врсту; – разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књиж.; – анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у прози (делови фабуле – поглавље, епизода); – разликује облике казивања; – увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту; – одреди тему и главне и споредне мотиве; – анализира узрочно-последично низање мотива; – илуструје особине ликова примерима из текста; – вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; – упореди књижевно и филмско дело; – наводи примере личне добити од читања. <p>ЈЕЗИК – граматика, правопис, ортоепија (6+2 часа)</p>	<p><u>КЊИЖЕВНОСТ</u> <i>Месец над тепсијом</i>, Г. Петровић <i>Народне лирске породичне песме</i>, избор <i>Домовина</i> Д. Васиљев <i>Шљива</i>, М. Данојлић Домаћа лектира: <i>Аги и Ема</i>, И. Коларов</p> <p><u>ЈЕЗИК</u> <u>ГраMATИКА</u> Прилози и предлози</p>	<ul style="list-style-type: none"> – читанка – свеска – табла – наставни лист са истраж. задацима – дневник читања

<p>Граматика</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује променљиве од непроменљивих речи; – употребљава падежне облике у складу са нормом; – употребљава глаголске облике у складу са нормом. <p>Правопис</p> <ul style="list-style-type: none"> – доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова; – користи правопис (школско издање). <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (5+7 часова)</p> <ul style="list-style-type: none"> – саставља говорни или писани текст на теме из свакодневног живота; – користи различите облике казивања (дескрипција, приповедање, дијалог); – издваја делове текста и организује га у смисаоне целине; – напамет говори одабране књижевне текстове или одломке. 	<p>Променљиве и непроменљиве врсте речи</p> <p>Припрема за завршни тест</p> <p>Завршни тест</p> <p>Систем. пређеног градива</p> <p><u>Правопис</u></p> <p>Коришћење школског правописа</p> <p><u>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</u></p> <p>Техника израде писменог задатка</p> <p>Анализа домаћег задатка на задату тему (описивање природе – пејзаж)</p> <p>Четврти школски писмени задатак</p> <p>Речи истог и супротног значења</p> <p>Некњижевне речи</p> <p>Уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору</p> <p>Препричавање</p> <p>Рецитовање одабраних стихова</p>	<ul style="list-style-type: none"> – граматика – свеска – табла – тест <ul style="list-style-type: none"> – свеска – табла – вежбанка
--	--	---

РЕДНИ БР.	ПРЕДМЕТНА ОБЛАСТ	М Е С Е Ц И										УКУПНО
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
1.	КЊИЖЕВНОСТ	8	7	9	10	10	2	5	9	9	1	70
2.	ЈЕЗИК	8	10	10	6	2	7	12	8	6	2	70
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	4	6	1	5	5	/	4	2	5	7	40
УКУПНО		20	23	20	21	17	9	21	19	20	10	180

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Амбијентално учење - Учење кроз игру - Демонстрација (показивање) - Разговор <ul style="list-style-type: none"> - Учење по моделу 	<p>Слушање, памћење, посматрање, препознавање, упоређивање, уочавање, разликовање, именовање, разговор, постављање питања, причање, замишљање, описивање, цртање, бојење, читање, писање, анализирање, откривање, закључивање, образлагање, груписање, примењивање, сарађивање, процењивање, играње</p>	<p>Припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, праћење, процењивање, идентификовање, поређење, одлучивање, разговор, читање, цртање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи - Двориште - Учионица - Дидактичка средства и материјали - Уџбеници - Искуство ученика - Фотографије 	<p>Формативно и сумативно оцењивање</p> <p>Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима.</p> <p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, диктати, тематске провере знања, писмени задаци, годишња провера знања).</p> <p>Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p>

3.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК – 5. РАЗРЕД

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	Број часова по теми	Обрада	Остали типови
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:			
1. Starter unit Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту. Изражавање интересовања, изражавање припадања и поседовања; исказивање просторних односа; описивање карактеристика предмета.	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на описивање интересовања и хобије, допадање и недопадање; – разумеју и формулишу једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; – питају и кажу шта неко има/нема и чије је нешто; – разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима; – разумеју једноставнији опис предмета и опишу њихове карактеристике користећи једноставна језичка средства; – разумеју краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрављају и отпоздрављају, представљају себе и другог користећи једноставна језичка средства; 	<ul style="list-style-type: none"> – речи и изразе који се односе на теме; језичке садржаје: <i>What's your name? Nice to meet you. Where are you from? What's your date of birth? What's your address? What time is it now? How do you spell your name? What month is it? I like/don't like..., I'm into..., He's good at..., My favourite is/are...</i> – Present Simple – <i>to be: My mum is interested in... Our parents like books.</i> – Possessive adjective: <i>Are these your gloves? – No, they're not mine. Whose is this sleeping bag? – It's hers.</i> – Possessive pronoun: <i>... the teacher's mobile, Harry's bag, Harry and Eva's desks, the students' chairs.</i> – Saxon Genitive: <i>Have you got a present for dad? – Yes, I've got a nice book about cooking.</i> – <i>Have got: Where's the bag? – It's on the chair.</i> – Prepositions of place: <i>in, on, under, behind, opposite...; This/that photo isn't very nice. These/those books are interesting.</i> – Demonstrative pronouns; – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	3	/	3

<p>2. People Описивање и упоређивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – упоређују и описују карактеристике живих бића, предмета, појава и места користећи једноставнија језичка средства; – саопште кратку поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се захваљује. 	<ul style="list-style-type: none"> – речи и изразе који се односе на теме; језичке садржаје: <i>Family and friends/Describing people/An online article Robot Fighters, Diwali: A family festival</i> <i>What's your phone number? What's your email address?</i> – <i>Have got</i> affirmative, negative, questions and short answers: <i>They have got fifteen children. Have you got a brother or a sister? They haven't got a car.</i> – Comparison of adjectives: <i>My hair is shorter than your hair. My sister is the youngest in our family.</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	7	3	4
--	--	--	---	---	---

<p>3. It's your life Описивање догађаја у садашњости; исказивање интересовања, планова и предлога.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју једноставне текстове којима се описују сталне, уобичајене радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу сталне и уобичајене активности у неколико везаних исказа; – разумеју једноставне исказе који се односе на интересовања, планове и предлоге и реагују на њих; размене једноставне исказе у вези са туђим интересовањима, плановима и предлозима; саопште шта њих или неког другог занима односно шта они или неко други планирају или предлажу; – разумеју и описују сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; – разумевање разлика у часовним зонама; – разумеју и описују важније догађаје у земљама циљне културе. 	<ul style="list-style-type: none"> – речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: <i>What do you do after school? Talk about your daily routine: I get up at 9. I have croissants and jam for breakfast. I go swimming with dolphins at 10.30 and then I play tennis with Rafael Nadal.</i> – The Present Simple Tense – all forms + adverbs of frequency: <i>I start school at this time. Marta walks to school with her friend. What about... Let's go to the... What's on? I like the sound of...</i> – Prepositions of time: <i>In the morning, I do some exercise; At lunchtime...</i> – Expressions with <i>have</i>: <i>I have a shower at 7.30.</i> – A blog post: <i>Champion swimmer.</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	7	3	4
<p>4. Cumulative review 1 Units 1–2</p>	<p>– исходи из тема 1 и 2 – комбиновано.</p>	<p>– лексику и језичке структуре које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1 и 2; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>	1	/	1
<p>5. Test 1 Units 1–2</p>	<p>– ученици могу да процене постигнућа везана за теме 1 и 2.</p>	<p>– лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама, задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>	1	/	1

<p>6. Schooldays Школски дани; описивање бића, предмета и места; изражавање мишљења/ интересовања/ допадања/ недопадања; описивање догађаја у садашњости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју и реагују на најједноставније забране, своје и туђе обавезе; – размењују једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и слично), као и на своје и туђе обавезе; – представљају правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства; – разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање мишљења/интересовања/допадања/недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражавају мишљења/интересовања/допадања/недопадања; – упоређују и уочавају сличности и разлике у школском животу циљне културе и код нас. 	<ul style="list-style-type: none"> – речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: <i>Places in school. These are: Main hall, sports hall, classroom, library, IT room, science lab, canteen.</i> <i>Would you like to go to Li Zheng's school? Why? Why not? My favourite subjects are Maths and Science.</i> – <i>Can for ability: Can they break a brick with their hands? Yes, they can. / No, they can't.</i> – <i>Can for permissions: They can't see their their parents during the week. I can't use my mobile phone in the classroom but I can...</i> – <i>May for permission: Mum, may I go out?</i> – <i>Object pronouns: That's him in the blue shorts.</i> – <i>(don't) like, don't mind, love, hate + ing: I don't mind working this hard. I love dancing. I really don't like getting up early.</i> – <i>Imperative, must/mustn't: Be quiet in the library. You must come to school on time. You mustn't forget your homework.</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	7	3	4
<p>7. The first written test in English Први писмени задатак</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ученици могу да процене постигнућа везана за претходне теме. 	<ul style="list-style-type: none"> – лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама, задатке слушања, читања и вођеног писања. 	3	0	3

<p>8. Food Изражавање допадања и недопадања; изражавање количина; исказивање савета.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; размењују и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; – разумеју једноставније изразе који се односе на количину нечега; питају и кажу колико нечега има/нема користећи једноставнија језичка средства; на једноставан начин наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/каже/израчуна колико нешто кошта; – разумеју једноставне савете и реагује на њих; упуте једноставне савете; – саставе списак за куповину – намирнице и количине намирница (две векне хлеба, пакет тестенине, три конзерве туњевине и слично); – уочавају сличности и разлике у начину исхране у земљама циљне културе и код нас. 	<ul style="list-style-type: none"> – речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: <i>Do you like beans? Ana likes eggs but she doesn't like cheese. What do you usually have for lunch? Simon usually has chocolate in his lunch box. Can I have a sandwich, please?</i> – Expressions with <i>have</i>: <i>We always have lunch in the canteen at 1 o'clock.</i> – Countable and uncountable nouns: <i>I have got two sandwiches. Do you like fruit?</i> – <i>A/an/some/any/no</i>: <i>I've got an orange. Do you have a chocolate bar? I haven't got any sandwiches. I've got some oranges. There is no food!</i> – <i>There is/there are</i>: <i>There is a fast food place on the way home. There are a lot of cool places to eat in London.</i> – <i>Much/many/a lot of</i>: <i>How many apples are there? How much is this sandwich? There aren't a lot of bananas here.</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	7	3	4
<p>9. Cumulative review 2 Units 3–4</p>	<p>Исходи из тема 3 и 4 – комбиновано</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 3 и 4; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>	1	/	1
<p>10. Test 2 Units 3–4</p>	<p>Ученици могу да процене постигнућа везана за теме 3 и 4.</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама, задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>	1	/	1

<p>11. Animal world Описивање појава и карактеристика бића; описивање општих способности; изрицање дозвола и забрана.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју једноставнији опис животиња и појава; – упореде и опишу појаве и карактеристике животиња користећи једноставнија језичка средства; – разумеју једноставније текстове у којима се описују способности; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; изразе способности користећи неколико везаних исказа; – разумеју и реагују на једноставније дозволе и забране; размене једноставније информације које се односе на дозволе и забране. – разумеју и поштују правила учтиве комуникације; – познају значајнија места и животињски свет једне од земаља циљне културе (Индије). 	<ul style="list-style-type: none"> – речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: <i>Animal actions quiz! What are the animals doing? Elephants move their ears round and round to keep cool. Do you go to the zoo? What are your favourite zoo animals? A description of an animal: All about hippos!</i> – Present Continuous Tense: <i>I am watching the animals. Are the monkeys fighting? The frog isn't eating.</i> – Action verbs: <i>The kangaroo is jumping. The snake is hiding. Do frogs fly? No, they don't.</i> – Simple Present Tense vs Present Continuous Tense: <i>They usually fly to warm places in the winter. Are you feeding animals at the moment?</i> – The suffix <i>-er</i>: <i>dance – dancer</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	7	3	4
---	--	--	---	---	---

<p>12. City life Описивање места; Исказивање средстава транспорта; исказивање просторних односа – оријентација у простору.Описивање догађаја и способности у прошлости</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју једноставне описе места; – опишу места користећи једноставна језичка средства; – упореде и опишу карактеристике места; – разумеју једноставнија питања која се односе на просторне односе и оријентацију у простору и одговоре на њих; опишу просторне односе једноставним, везаним исказима; – разумеју и поштују правила учтиве комуникације; – познају веће градове (Лондон, Единбург) у земљама циљне културе (ВБ). – опише неки историјски догађај, историјску личност и слично. 	<ul style="list-style-type: none"> – речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: <i>Where do you usually go with your friends? What's your favourite place in town? What was Pompeii? A lot of people travel there for work by plane, but a lot of people walk too. A description of a place.</i> – Past Simple – <i>was/were: Pompeii was a very town. Was there a swimming pool? Were the people rich? Yes, they were. No, they weren't.</i> – Past Simple – regular and irregular verbs: <i>We arrived at the station at 10 o'clock. We went to the museum first. Did you go there? No, I didn't go there. Did he arrive on time? No, he didn't arrive on time.</i> – <i>Could/couldn't: He is so clever. He could read when he was four. He broke his leg, so he couldn't run the race.</i> – Extreme adjectives: <i>very big, very old, very hot.</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	7	3	4
<p>13. Cumulative Review 3 Units 5–6</p>	<p>Исходи из тема 5 и 6 – комбиновано.</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 5 и 6 вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>	1	/	1
<p>14. Test 3 Units 5-6</p>	<p>Ученици могу да процене постигнућа везана за теме 5 и 6.</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама, задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>	1	/	1

15. Sport	<ul style="list-style-type: none"> – разумеју једноставнији опис појава и места; – упореде и опишу појаве и места користећи једноставнија језичка средства; – размењују и формулишу једноставне исказе којима се изражавају интересовања; – разумеју једноставне текстове којима се описују радње у прошлости; размене информације које се доносе на дату комуникативну ситуацију; опишу радње из прошлости у неколико везаних исказа; – упоређују и уочавају сличности и разлике у популарним спортовима у земљама циљне културе и код нас. 	<ul style="list-style-type: none"> – Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: <i>What sports do you do? Let's play football! Did the sport start in China? Is sumo an old or a new sport? What clothes are you wearing today? – I'm wearing jeans, a t-shirt... What did you wear yesterday? – I wore my pink t-shirt and a skirt. What's your favourite sport and why?</i> – Past Simple – Yes/No questions: <i>Did you go to the football match last night? Yes, I did. Did your team win? No, they didn't. They lost.</i> – Past Simple – Wh- questions: <i>When did you end the game? We ended the game at 8 o'clock in the evening.</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама. 	7	3	4
16. The second written test in English Други писмени задатак	Ученици могу да процене постигнућа везана за претходне теме.	Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у претходним темама задатке слушања, читања и вођеног писања.	3	0	3

<p>17. Holidays Исказивање планова и намера; описивање метеоролошког времена.</p>	<p>– разумеју, траже и дају једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; – опишу различите пејзаже и разговарају о њима; – разумеју планове и намере и реагују на њих; – размене једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; саопште шта они или неко други планира или намерава; – опишу метеоролошке прилике и климатске услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима.</p>	<p>– речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: <i>seasons and weather, Which months are in each season in your country? Spring: March, April, May... What's the weather like today? It's sunny... Who has plans to go on holiday for a week? There are a lot of mountains and beaches in California. Where do you like going on holiday?</i> – <i>Going to</i> for future plans and intentions: <i>I am going to swim every day. I'm not going to take summer clothes. Am I going to build a web page?</i> – <i>Will/won't</i> for prediction: <i>I think we will have a great time. I'm sure it won't be a big problem.</i> – Present perfect: <i>My cousin has showed me some wonderful photos today. Have you ever seen any of these animals? He hasn't done it yet.</i> – кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); сличности и разлике у културама.</p>	7	3	4
<p>18. Cumulative Review 4 Units 7–8</p>	<p>– Исходи из тема 7 и 8 – комбиновано.</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на теме и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 7 и 8; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>	1	/	1
<p>УКУПАН БРОЈ ЧАСОВА</p>			72	24	48

3.3. ИСТОРИЈА

Годишњи фонд часова: 36 часова

Циљ: Циљнаставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Кључни појмови: историја, историјски извори, хронологија, ера, праисторија, племе, род, Стари исток, Месопотамија, робовласничко друштво, аристократија, роб, политеизам, монотеизам, клинопис, хијероглифи, Хелени, хеленизација, колонизација, полис, демос, демократија, грађански рат, колонизација, митологија, алфabet, хеленизам, антика, република, монархија, конзули, провинције, романизација, хришћанство, апостоли, Библија, Милански едикт, варвари.

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТН А ПОВЕЗАНОСТ
<p>1. ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊ А ПРОШЛОСТ И</p>	<p><u>Обавезни садржаји</u> Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва. Хронологија – рачунање времена. Подела прошлости и периодизација историје. Историјски извори – дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају. <u>Препоручени садржаји</u> Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе – тековине.</p>	<p>Разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); Лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; Разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; Именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; Разврста историјске изворе према њиховој основној подели; Повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека);</p>	<p>Српски језик и књижевност Географија Ликовна култура Музичка култура Верска настава Грађанско васпитање</p>

<p style="text-align: center;">2. ПРАИСТОРИЈА</p>	<p><u>Обавезни садржаји</u> Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба). <u>Препоручени садржаји</u> Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча..).</p>	<p>Наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; Разликује основне одлике каменог и металног доба;</p>	<p>Музичка култура – Музика у параисторији Ликовна култура – Визуелно споразумевање</p>
<p style="text-align: center;">3. СТАРИ ИСТОК</p>	<p><u>Обавезни садржаји</u> Појам Старог истока – географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно уређење (монархија – царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока. Основне одлике привреде и свакодневни живот – обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока – религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна</p>	<p>Лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока Користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока Одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице Пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку Наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока Идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока Разликује врсте писама цивилизација Старог истока Илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет Користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и</p>	<p>Верска настава – Стари завет (живот Јевреја) Географија – Релјеф, клима, хидрографија, флора и фауна</p>

	<p>средства, медицина, закони...).</p> <p><u>Препоручени садржаји</u></p> <p>Специфичности египатске религије.</p> <p>Специфичности религија цивилизација Месопотамије.</p> <p>Основне одлике јудаизма.</p> <p>Најважније цивилизација Далеког истока (Индија, Кина</p>	<p>личност у одговарајући миленијум или век</p> <p>Изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом</p> <p>Прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему</p> <p>Визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом</p>	
<p>4.</p> <p>АНТИЧКА ГРЧКА</p>	<p><u>Обавезни садржаји</u></p> <p>Појам античке Грчке – географске одлике.</p> <p>Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација).</p> <p>Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови.</p> <p>Колонизација и основне одлике привреде.</p> <p>Полиси – Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење).</p> <p>Грчко-персијски ратови.</p> <p>Пелопонески рат – узроци и последице.</p> <p>Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања).</p> <p>Хеленистичко доба и његова култура.</p> <p>Историјско наслеђе (институције,</p>	<p>Опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке</p> <p>Лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке</p> <p>Приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине</p> <p>Пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој</p> <p>Идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата</p> <p>Истражи основна обележја и значај религије старих Грка</p> <p>Разликује легенде и митове од историјских чињеница</p> <p>Наведе значај и последице освајања Александра Великог</p> <p>Илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на</p>	<p>Грађанско васпитање (Демократија и демократско грађанско друштво)</p> <p>Српски језик и књижевност (Густав Шваб – Приче из класичне старине, Одисејева лутања)</p> <p>Географија – Релеф, клима, хидрографија, флора и фауна</p>

	<p>закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, олимпијске игре).</p> <p><u>Препоручени садржаји</u></p> <p>Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности). Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип II, Аристотел, Архимед...</p> <p>Грчка митологија, пантеон. Седам светских чуда античког доба.</p>	<p>савремени свет</p> <p>Користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију</p> <p>Израчуна временску удаљеност између појединих догађаја користи основне историјске појмове</p>	
<p>5.</p> <p>АНТИЧКИ РИМ</p>	<p><u>Обавезни садржаји</u></p> <p>Појам античког Рима – географске одлике и периодизација. Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему). Структура друштва и уређење Римске републике. Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба царства – принципат и доминат. Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хришћанство – појава и ширење. Пад Западног римског царства</p>	<p>Лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе</p> <p>Наведе основне разлике између античке римске републике и царства</p> <p>Разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима</p> <p>Истражи основна обележја и значај религије античког Рима</p> <p>Илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет</p> <p>Пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму</p> <p>Наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства</p>	<p>Географија-Васиона; Рељеф, клима, хидрографија, флора и фауна</p> <p>Верска настава - Хришћанство</p>

	<p>(почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства). Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије). <u>Препоручени садржаји</u> Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности: Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики... Римски пантеон. Гладијаторске борбе.</p>	<p>Лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије Користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију</p>	
--	--	---	--

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивна 	<p>Активно слушање, памћење, посматрање, препознавање, упоређивање, уочавање,</p>	<p>Припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи 	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика; Сумативно оцењивање;</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Истраживачка - Демонстративна - Илустративна - Монолошка - Дијалогска - Учење по моделу - Текст метода 	<p>разликовање, именовање, разговор, постављање питања, замишљање, описивање, читање, писање, анализирање, откривање, закључивање, образлагање, груписање, примењивање, процењивање, претпостављање, повезивање са већ стеченим знањем, тумачење табела и графикана, сврставање у категорије, раздвајање битног од небитног, поређење, предвиђање, сарадња са другим ученицима, лоцирање на историјској и географској карти...</p>	<p>подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, праћење, процењивање, идентификовање, поређење, одлучивање, разговор, читање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Учионица - Дидактичка средства и материјали - Уџбеници - Искуство ученика - Фотографије - Слике - Краћи текстови - Апликације 	<p>Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима.; Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, петнаестоминутне провере знања, тематске провере знања, полугодишња и годишња провера знања); Редовна израда домаћих задатака; Индивидуални рад – израда паноа, ленти времена, ППТ, Сналажење на карти; Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова;</p>
--	--	---	--	--

3.4. ГЕОГРАФИЈА

Годишњи фонд часова: 36

Циљ: наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	Зашто учимо географију? Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи;	Биологија: -Јединство грађе и функције као основа живота - Живот у екосистему
ВАСИОНА	Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа. Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; - објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; - одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;	Историја: - Римска култура Информатика и рачунарство: -Израда презентације Ликовна култура: - Облик, дводимензионални

		- искаже свој став и аргументовано дискутује о постојању још неких облика живота у васиони	и тродимензионални облици - Линије у природи и окружењу
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Облик Земље и структура њене површине	Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; - користи и чита географску карту - помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; - примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач	Математика: - Појам круга Ликовна култура: - Облик, дводимензионални и тродимензионални облици - Линије у природи и окружењу
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Земљина кретања	Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; - повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева	Математика: - Осна симетрија Ликовна култура: - Ритам у природи

<p style="text-align: center;">ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p style="text-align: center;">Унутрашња грађа и рељеф Земље</p>	<p>Постанак и унутрашња грађа Земље, Литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне, метаморфне. Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина. Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра. Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; - помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији; - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; - опише процес вулканске ерупције и њене последице; помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; - помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; - разликује ерозивне и акумулативне процесе; - наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови) 	<p>Техника и технологија: - Саобраћај</p> <p>Српски језик: - Данијел Дефо: „Робинсон Крусо“</p> <p>Информатичка и рачунарство: -Израда презентације</p> <p>Ликовна култура: - Ритам у структури - Ритам у простору - Линије у природи и окружењу - Облик, дводимензионални и тродимензионални облици</p>
---	---	---	--

<p style="text-align: center;">ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p style="text-align: center;">Ваздушни омотач Земље</p>	<p>Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу)</p>	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опише структуру атмосфере; - наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); - разликује појам времена од појма клима; - наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; - наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја) 	<p>Техника и технологија: - Саобраћај</p> <p>Српски језик: - Данијел Дефо: „Робинсон Крусо“ - Војислав Илић: „Зимско јутро“</p> <p>Француски језик: - La meteo</p> <p>Информатика и рачунарство: - Израда дијаграма</p> <p>Ликовна култура: - Ритам у природи</p>
---	--	--	---

<p align="center">ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p align="center">Воде на Земљи</p>	<p>Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје). Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници. Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - наведе и опише својства морске воде; - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - разликује типове језерских басена према начину постанка; - наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; - наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; 	<p>Техника и технологија: - Саобраћај</p> <p>Историја: - Основна обележја старог истока</p> <p>Српски језик: - Данијел Дефо: „Робинсон Крусо“</p> <p>Ликовна култура: - Ритам у природи - Линије у природи и окружењу</p>
<p align="center">ПЛАНЕТА ЗЕМЉА</p> <p align="center">Биљни и животињски свет на Земљи</p>	<p>Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света</p>	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи 	<p>Биологија: -Јединство грађе и функције као основа живота - Живот у екосистему</p> <p>Српски језик: - Данијел Дефо: „Робинсон Крусо“</p> <p>Ликовна култура: - Ритам у природи</p>

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
монолошка дијалoшка илустрaтивно демонстрaтивнa рад нa текстy индивидуaлнa фронтaлни рад у парy рад у групy амбијентaлно учење	Слушaње, пaмћење, посмaтрaње, препознaвање, упорeђивaње, уочaвање, разликовaње, именовaње, разговoр, постављaње питањa, причaње, читaње, замишљaње, описивaње, цртaње, бојење, записивaње, анализирaње, откривaње, закључивaње, образлагaње, групписaње, примењивaње, сарађивaње, процeњивaње, именовaње различитих географских изворa	Планирaње, припремaње, организовaње, посмaтрaње, прaћење, оцењивaње, изрaдa и преглед тестовa, објашњaвање, показивaње, вођење, подстицaње, усмерaвање, предвиђaње, проверaвање, вредновaње, саопштaвање, иницирaње, слушaње, прaћење, пружaње помоћи у рaду ученикa, процeњивaње, поређење, идентификовaње, разговoр, одлучивaње, читaње, цртaње	- Ученици - Наставници - Родитељи - Двориште - Учионицa - Дидактичкa средствa и материјaли - Уџбеник - Географскa читaнкa - Географски часописи - Географски атлас - Искуство ученикa - Искуство наставникa - Фотографије - Слике - Краћи текстови - Лап-топ, ЦД, ДВД -Пројектор	- посмaтрaње - разговoр - усмено излагaње - ученички одговори - активност нa часу - ученички рaдови - домаћи задaци - 15-то мин. тест - полугодишњи тест - годишњи тест - примeнa знaњa уз помоћ географскe картe

3.5. Математика

Годишњи фонд часова: 144 часа

Циљ: Циљ учења *математике* је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Кључни појмови: операције са природним бројевима, скуповне операције, НЗС и НЗД, врсте углове и операције са угловима, операције са разломцима, проценат, симетрија и транслација

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
<p>1.</p> <p>ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ</p>	<p>Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу N_0. Дељење са остатком у скупу N_0 (једнакост $a=bq+r, 0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја. Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) - примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама 	<p>Биологија- ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p> <ul style="list-style-type: none"> - групише жива бића према њиховим заједничким особинама, прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; <p>Историја- ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век,

	<p>Други део Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце - одреди и примени НЗС и НЗД - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке - правилно користи речи <i>и</i>, <i>или</i>, <i>не</i>, <i>сваки</i> у математичко-логичком смислу 	<p>миленијум, еру); лоцира одређену временску одредницу на временској ленти, – разврста историјске изворе према њиховој основној подели; израчуна временску удаљеност између појединих догађаја Музичка култура- МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ- класификује инструменте по начину настанка звука Информатика и рачунарство- РАЧУНАРСТВО – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; – схвати математичко-логички смисао речи „и“, „или“, „не“, „сваки“, „неки“, израза „ако...онда“; – зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски; – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема; Техника и технологија- САОБРАЋАЈ – класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени;</p>
--	---	---	---

<p>2. ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ</p>	<p>Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслагација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом - опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг - нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор - упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски - преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслагацијом - правилно користи геометријски прибор 	<ul style="list-style-type: none"> - Ликовна култура- ЛИНИЈА –гради линије различитих вредности линије комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; - користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; - црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; - пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима;
---	---	---	---

<p>3. УГАО</p>	<p>Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе - нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор - измери дати угао и нацрта угао задате мере - упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно - реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова) 	
<p>4. РАЗЛОМЦИ</p>	<p>Први део Појам разломка облика a/b ($a, b \in N$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис разломка и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упорјеђивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други - одреди месну вредност цифре у запису децималног броја - заокругли број и процени грешку заокругљивања; - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну 	<p style="text-align: center;">Биологија НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА-</p> <p>користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата</p> <p>Историја- ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ- прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему</p>

	<p>Други део</p> <p>Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова својства. Изрази.</p> <p>Једначине и неједначине у скупу разломака.</p> <p>Трећи део</p> <p>Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера). Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.</p>	<p>једначину и неједначину</p> <ul style="list-style-type: none"> - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину - одреди проценат дате величине - примени размеру у једноставним реалним ситуацијама - примени аритметичку средину датих бројева <p>сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер</p>	
<p>5.</p> <p>ОСНА СИМЕТРИЈА</p>	<p>Осна симетрија у равни и њене особине.</p> <p>Оса симетрије фигуре.</p> <p>Симетрала дужи и конструкција нормале.</p> <p>Симетрала угла.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије - симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор - конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства <p>конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Географија -ПЛАНЕТА ЗЕМЉА- повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; - повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Демонстрација (показивање) - Разговор - Учење по моделу - Учење путем открића 	<p>Слушање, памћење, посматрање, препознавање, упоређивање, уочавање, разликовање, именовање, разговор, постављање питања, причање, замишљање, описивање, цртање, , писање, анализирање, откривање, закључивање, образлагање, груписање, примењивање, сарађивање, процењивање,</p>	<p>Припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, праћење, процењивање, идентификовање, поређење, одлучивање, разговор, , цртање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи - Учионица - Дидактичка средства и материјали - Уџбеници - збирке - Искуство ученика - Фотографије - Сlike - Касете - Апликације 	<p>Формативно и сумативно оцењивање Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, , тематске провере знања, полугодишња и годишњапровера знања, Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p>

3.6. БИОЛОГИЈА

Годишњи фонд часова: 72 часа

Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
<p>1. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p>	<p>Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама.</p>	<p>– истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића;</p>	<p>Математика: -скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика -примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера)</p>

	<p>Излучивање. Надражљивост. Покретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост.</p>		
<p>2. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота. Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	<p>– идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; – једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље;</p>	<p>Математика: -скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика -примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера) Географија: -распрострањење биљног и животињског света на Земљи</p>
<p>3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p>	<p>Преношење особина са родитеља на потомке. Разлике родитеља и потомака. Разлике полног и бесполног размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за</p>	<p>– прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; – разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; – поставља једноставне претпоставке, огледом испитује</p>	<p>Математика: -скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика -примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера)</p>

	<p>еволуцију.</p>	<p>утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; – користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;</p>	
--	-------------------	---	--

<p>4. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p>	<p>Жива бића из непосредног окружења. Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину.. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).</p>	<p>– доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; – направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; – предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин;</p>	<p>Географија: -угроженост и заштита живог света -одговорност човека према планети Земљи Ликовна култура: -материјал за рециклажу, рециклирани материјали Техника и технологија: -управљање отпадом (рециклажа, заштита животне средине) -природни ресурси на Земљи: енергија и материјали Физичко и здравствено васпитање: -чување околине приликом вежбања</p>
	<p>Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци.</p>	<p>– идентификује елементе здравог начина живота и у</p>	<p>Математика: -супови и суповне операције: унија, пресек и разлика</p>

5. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.	-примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера) Техника и технологија: -заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом Физичко и здравствено васпитање: -физичка активност, вежбање и здравље -основни принципи вежбања и врсте физичке активности -поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања -лична и колективна хигијена пре и после вежбања -утицај правилне исхране на здравље и развој људи -исхрана пре и после вежбања
---------------------------	--	--	--

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕН
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Амбијентално учење 	Слушање, памћење, планирање, посматрање, препознавање, упоређивање, уочавање, разликовање, именовање, разговор, постављање	Припремање, планирање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање,	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Двориште - Учионица - Уџбеници - Табла 	Формативно и сумативно оцењивање Дискусија

<ul style="list-style-type: none"> - Цртање - Учење кроз игру - Демонстрација (показивање) - Илустрација - Разговор - Учење по моделу - Експеримент - Учење по моделу 	<p>питања, причање, замишљање, описивање, цртање, читање, писање, анализирање, откривање, закључивање, образлагање, груписање, примењивање, сарађивање, процењивање, извођење огледа</p>	<p>проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, праћење, процењивање, идентификовање, поређење, одлучивање, разговор, читање, цртање, извођење огледа</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Искуство ученика - Фотографије - Сlike - Текстови - Презентације - Зидне слике - Мокри препарати - Модели - Збирке семена и плодова - Апликације - Осмосмерке - Укрштенице - Табеле - Дијаграми - Шеме - Задаци 	<p>Мапе појмова</p> <p>Проблемски задаци</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Експеримент и</p> <p>Истраживачк и радови и пројекти</p>
---	--	--	--	---

3.7. ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да ученик развија визуелно опажање, стваралачко мишљење и естетске критеријуме како би био оспособљен за визуелну комуникацију и креативно решавање проблема, као и одговоран однос према наслеђу визуелне културе свог и других народа.

Годишњи фонд часова: 72

ОБЛАСТ/ ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
РИТАМ	<ul style="list-style-type: none"> – опише ритам који учова у природи, окружењу и уметничким делима – пореди утисак који на њега/њу остављају 	<p>Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине. Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал;</p>	<ul style="list-style-type: none"> *Биологија -ритам у природи *Географија -ритам у природи *Српски језик и

	<p>различите врсте ритма</p> <ul style="list-style-type: none"> – гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером – користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма – разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити – направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала – искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност 	<p>Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља); Ритам у природи – смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине...; Ритам у простору – распоред тродимензионалних облика у природи, у ближем и даљем окружењу; Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала (шаре и дезени); Врсте ритма – правилан и неправилан ритам. Функције ритма – понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања; Ритам као принцип компоновања у делима визуелне уметности; Ритам у другим врстама уметности; Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес...; Примена визуелног ритма у свакодневном животу; Наслеђе визуелне културе – значај праисторијског наслеђа визуелне културе на простору Србије и у свету.</p>	<p>књижевност</p> <ul style="list-style-type: none"> -ритам у поезији *Математика -положај и величина предмета *Музичка култура -ритам у музици -илустровање музичких композиција *Физичко васпитање -развијање моторике руку *Историја -праисторија
<p>ЛИНИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала 	<p>Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Колаж – изражајност контурних линија насталих сечењем и цепањем. Линија као ивица тродимензионалних облика; Импровизовани прибор, материјал из природе, школски прибор, професионални прибор. Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине. Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал; Савремена средства за цртање – дигитална табла и</p>	<ul style="list-style-type: none"> *Биологија -линија у природи -својство површине природних облика *Географија -линија у природи -својство површине природних облика

	<p>– користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа</p> <p>– црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог</p> <p>– разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују</p> <p>– искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности</p>	<p>оловка за цртање, 3Д оловка, дигитална четка, апликативни програми за цртање... Својства линије у апликативном програму за цртање. Цртање светлом; Врсте цртежа – уметнички цртеж, аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Врсте уметничког цртежа – скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања;</p> <p>Грађење цртежа додавањем и одузимањем линија. Лавирани цртеж. Линеарни цртеж – цртање четкицама различитих ширина, импровизованим прибором, материјалом из природе и материјалом за рециклажу. Цртеж у боји – разлика између слике и цртежа у боји; Текстура (ликовни елемент) – грађење текстуре линијама. Ритам линија;</p> <p>Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...);</p> <p>Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука...;</p> <p>Наслеђе визуелне културе – значај наслеђа визуелне културе првих цивилизација.</p>	<p>*Српски језик и књижевност</p> <p>-линија у ћириличном и латиничном писму</p> <p>*Информатика</p> <p>-апликативни програми</p> <p>*Историја</p> <p>-прве цивилизације</p> <p>*Математика</p> <p>-права, дуж, полуправа, раван</p> <p>*Физичко васпитање</p> <p>-развијање моторике руку</p>
ОБЛИК	<p>– пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима</p> <p>– гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за</p>	<p>Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине;</p> <p>Дводимензионални и тродимензионални облици. Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). Правилни облици у природи и у визуелној уметности. Неправилни облици. Свођење неправилних облика на геометријске;</p> <p>Својства облика. Величина облика. Боја облика. Реална</p>	<p>*Биологија</p> <p>-облици у природи</p> <p>*Географија</p> <p>-облици у природи</p> <p>Српски језик</p>

	<p>стваралачки рад</p> <ul style="list-style-type: none"> – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон – обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе – разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује – искаже своје мишљење о томе зашто је наслеђе визуелне културе важно 	<p>иимагинарна функција облика. Карактеристични детаљи и својства покојима је облик препознатљив. Опажање облика посматрањем сасвих страна. Стилизовање облика;</p> <p>Статични облици. Кретање облика у природи и окружењу – кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића и машина. Опажање кретања;</p> <p>Распоред облика у простору и дејство на посматрача. Ритам облика Унутрашња архитектура, аранжирање излога. Јединство облика и простора – архитектура, скулптура у пленеру, паркови...;</p> <p>Поступци приказивањатродимензионалних облика на дводимензионалној подлози – сенчење мрљама, бојом, линијама, тачкама. Приказивање положаја облика у равни – линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача, преклапање, прожимање, додиривање;</p> <p>Грађење реалних дводимензионалних и тродимензионалних облика. Превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља. Превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља. Грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације;</p> <p>Светлост као услов за опажање облика. Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности. Обликовање простора светлом;</p> <p>Обликовање (дизајн) употребних предмета. Преобликовање материјала и предмета за рециклажу; Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и</p>	<p>*Историја -римски споменици на тлу Србије *Математика -обим и површина *Физичко васпитање -развијање моторике руку</p>
--	--	--	---

		<p>окружењу, уметничка дела, етно наслеђе, садржаји других наставних предмета...); Орнамент и орнаментика. Функција орнамента. Симетрија. Ритам линија, боја и облика; Наслеђе визуелне културе – наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.</p>	
<p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВ АЊЕ</p>	<p>– пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас – примени знања о ритму, линији, облику и материјалу да би обликовао/ла убедљиву поруку – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом – тумачи једноставне визуелне информације – објасни зашто је наслеђе културе важно</p>	<p>Различите врсте комуникације од праисторије до данас; Невербална комуникација – читање информација; израз лица и карактеристичан положај тела; Читање визуелних информација (декодирање). Визуелно изражавање; Наслеђе визуелне културе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.</p>	<p>*Српски језик и књижевност -вербална комуникација *Историја -познавање националне историје *Математика -комуникација путем бројева и симбола *Музичка култура -комуникација путем тонова *Физичко васпитање -развијање моторике руку</p>

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Амбијентално учење - Учење по моделу - Учење путем открића - Решавање проблема кроз реалне ситуације - Трагање за одговорима - Демонстрација - Разговор 	<p>Уочавање и решавање проблема, повезивање претходно стеченог знања са новим; опажање и јасно саопштавање својих решења и идеја; активно слушање; формулисање и размена идеја и мишљења са другима; планирање и организовање свог рада и учења; преузимање одговорности за одлуке које доносе.</p>	<p>Организација наставног процеса и његова реализација; одговарање на ученичка питања, постављање питања и помоћ ученику да организују своја размишљања и прецизира исказе; развијање активног учешћа ученика у наставном процесу уз подстицање креативности, отворености, емпатије; сарадња са родитељима и свим надлежним службама при решавању проблема; праћење напредовања ученика и објективно оцењивање; евалуација и истраживање нових могућности у унапређењу сопственог рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи - Двориште - Учионица - Дидактичка средства и материјали - Уџбеници - Искуство ученика - Фотографије - Слике - Краћи текстови - Касете - Апликације 	<p>Формативно и сумативно оцењивање</p> <p>Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима.</p> <p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, диктати, тематске провере знања, писмени задаци).</p> <p>Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p>

3.8. МУЗИЧКА КУЛТУРА

Годишњи фонд часова: 72 часова

Циљ наставе и учења *музичке културе* је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕ ТНА ПОВЕЗАНОСТ
<p>1. ЧОВЕК И МУЗИКА</p>	<p><u>Човек у праисторији</u> Улога музике у првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања); Магијска моћ музике; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса; Слушање/доживљај ритма телом; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине.</p> <p><u>Човек Антике</u> Божанска природа музике: - митолошка свест античког човека; - музички атрибути богова; - музика и држава. Музика у храму и музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама;</p>	<p>- наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу;</p> <p>- објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања;</p> <p>- искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека;</p> <p>- реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма ;</p>	<p>Ликовна култура: - илустрација слушане композиције, бојење – израда панела</p> <p>Историја: - праисторија и антика у историјском и антрополошком контексту</p> <p>Физичко и здравствено васпитање: - развијање моторике - плес</p> <p>Информатика и рачунарство: -приступање и</p>

	<p>Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника;</p>	<p>- идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);</p>	<p>коришћење интернета у служби истраживачких задатака</p>
<p>2. МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</p>	<p>Најстарији инструменти: тело, ударалке, дувачки, жичани; Ударалке – настанак, првобитни облик и развој; Ритмичке ударалке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске ударалке;</p>	<p>- класификује инструменте по начину настанка звука; - опише основне карактеристике ударалки; - препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; - користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);</p>	<p>Ликовна култура: - илустрација слушане композиције, - бојење -илустрација задатог инструмента – израда панела Информатика и рачунарство: -приступање и коришћење интернета Ликовна култура: - илустрација слушане композиције Физичко и здравствено васпитање: - развијање координације и</p>
<p>3. СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Елементи музичке изражајности – темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално- инструменталних и кратких инструменталних композиција, домаћих и страних композитора; Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа; Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича;</p>	<p>- изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо,</p>	

		<p>динамика) утичу на тело и осећања;</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); - критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике; 	<p>моторике</p> <ul style="list-style-type: none"> - плес <p>Информатика и рачунарство:</p> <ul style="list-style-type: none"> -приступање и коришћење интернета у служби истраживачких задатака - гледање одломака из балета и филмова <p>Српски језик и књижевност:</p> <ul style="list-style-type: none"> -вербализовање критичког мишљења, као и личног доживљаја слушаног музичког дела -анализа везе текста и музике <p>Страни језици:</p> <ul style="list-style-type: none"> -актино слушање музичких дела на страном језику
--	--	--	--

	<p>инструментарија и другим инструментима; Израда једноставних музичких инструмената; Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.</p>	<p>-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; -изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; -комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво</p>	<p>-подела на половине, четвртине, осмине... Веронаука: - живот Светог Саве Грађанско васпитање: - појам химне Географија: - упознавање мелодија и композитора из различитих крајева Србије и других земаља Ликовна култура: - илустрација доживљаја музике -израда музичких инструмената и њихово украшавање Физичко и здравствено васпитање: - развијање координације и моторике</p>
--	--	---	--

			- плес Информатика и рачунарство: -употреба мултимедије - коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака, сликовног материјала, мобилних телефона... -припрема презентација (музичко-истр.рад)
--	--	--	--

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
- Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Амбијентално учење	- Слуша - Повезује - Изражава се покретом, мимиком, гласом -Закључује - Истражује - Анализира	- Планира - Организује час - Разговара - Објашњава - Образлаже - Упућује - Повезује садржаје	- Ученици - Наставници - Родитељи - Учионица - Дидактичка	- усмена провера - краће писмене провере (до 15 минута) - процена практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања

<ul style="list-style-type: none"> - Покрет - Цртање - Певање - Свирање - Монолошко-дијалоска - Демонстрација - Практичан рад - Истраживачка - Учење путем решавања проблема - ИКТметода 	<ul style="list-style-type: none"> - Пева - Свира на инструментима Орфовог инструментарија - Тактира - Користи ИКТ - Илуструје - Критички просуђује - Прави инструменте 	<ul style="list-style-type: none"> - Подстиче - Мотивише - Обезбеђује материјал - Анализира - Вреднује - Демонстрира 	<p>средства и материјали</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уџбеници - Искуство ученика - Фотографије - Сlike - Краћи текстови - Музички диск - Апликације - Орфов инструментариј - Постери - Панои - ИКТ 	<ul style="list-style-type: none"> - допринос ученика за време групног рада и индивидуалног рада, као и рада у пару - израда креативних задатака на одређену тему - рад на пројекту (емисија, прилог, новински чланак, осмишљавање програма за приредбу...) - музички квиз - процена квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања - специфичне вештине - процена примене теоретског знања у стварању музике
--	---	--	--	--

3.9. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

Годишњи фонд часова: 72 часа

Разред : пети

Циљ: Циљ наставе и учења *технике и технологије* је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Наставни предмет техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенција ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.

Кључни појмови: Техника, технологија, техничка средства, техничка достигнућа, саобраћајна средства, саобраћајни објекти, безбедност, ризично понашање пешака, саобраћајна правила, врсте линија, скица, технички цртеж, размера, правила котирања, техничко писмо, програм за обраду текста, ресурси, енергија, извори енергије, материјали, начини обраде материјала, пројекат, сарадња, подела послова у групи, планирање буџета, предузетништво.

ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
1. ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. Правила понашања и рад у кабинету. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу. Организација радног места у кабинету и примена мера	- описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање - разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју - наводи занимања у области технике и технологије - процењује сопствена интересовања у области технике и технологије - организује радно окружење у кабинету - правилно и безбедно користи	-компетенција за учење -одговорно учешће у демократском друштву Ликовна култура естетичка компетанција -комуникација Биологија -одговоран однос према окоolini -одговоран однос према здрављу -предузимљивост и оријентација ка предузетништву Информатика и рачунарство -дигитална компетенција рад са подацима и информацијама

	заштите на раду	техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу	Математика -решавање проблема -сарадња
2. САОБРАЋАЈ	<p>Улога, значај и историјски развој саобраћаја.</p> <p>Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава</p> <p>Професије и подручја рада у саобраћају.</p> <p>Употреба информационих технологија у савременом саобраћају</p> <p>Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања.</p> <p>Правила и прописи кретања пешака, бициклиста и дечијих возила у саобраћају</p> <p>Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.</p> <p>Обавезе и одговорности деце као учесника у саобраћају.</p> <p>Симулације саобраћајних ситуација у којима учествују пешаци и бициклисти</p> <p>Практично увежбавање спретности вожње бицикла и познавања саобраћајних прописа на саобраћајном полигону.</p>	<p>- процени како би изгледао живот људи без саобраћаја</p> <p>- класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени</p> <p>- наводи професије у подручју рада саобраћаја</p> <p>- направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија</p> <p>- разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила</p> <p>- правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају</p> <p>- користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима</p> <p>-аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник</p> <p>- повеже место седења у аутомобилу с узрастом ученика</p> <p>- одговорно се понаша као путник у возилу</p> <p>- показује поштовање према другим учесницима у саобраћају</p>	<p>-компетенција за учење</p> <p>-одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Биологија</p> <p>-одговоран однос према окоolini</p> <p>-одговоран однос према здрављу</p> <p>Математика</p> <p>-решавање проблема</p> <p>-сарадња</p>

<p>3. ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<p>Основни прибор за техничко цртање. Врсте линија у техничком цртању. Формати цртежа. Техничко писмо. Скица и њена примена Означавање мера на техничком цртежу (котирање). Размера (мерило). Геометријско цртање. Цртање техничког цртежа. Пренос података између ИКТ уређаја. Дигитална обрада слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Интернет претрага и приступ online ресурсима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - анализира симулирану саобраћајну ситуацију на рачунару и идентификује ризична понашања пешака и возача бицикла - изабере и правилно користи основни прибор за техничко цртање - примени различите врсте линија на техничком цртежу - препозна различите формате папира (цртежа); - користи техничко писмо при изради техничких цртежа; - самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет - правилно котира једноставан предмет на техничком цртежу; - нацрта једноставан предмет у одговарајућој размери - самостално црта различите геометријске облике и технички цртеж (склопни и детаљни) једноставног предмета - правилно користи прибор за техничко цртање - повезује и преноси податке између ИКТ уређаја; - схвати неопходност поседовања дигиталне писмености - примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару - користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким 	<ul style="list-style-type: none"> -компетенција за учење -одговорно учење у демократском друштву Ликовна култура -естетичка компетанција -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -предузимљивост и оријентација ка предузетништву Информатика и рачунарство -рад са подацима и информацијама Математика -решавање проблема -сарадња -дигитална компетенција
---	---	--	--

		<p>елементима</p> <ul style="list-style-type: none"> - уређује и презентује - користи интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима - преузима одговорност за рад - представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер 	
<p>4. РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p>	<p>Природни ресурси на Земљи. Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија обраде материјала. Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање папира, текстила, коже и дрвета. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Израда техничке документације одабраног производа. Избор материјала, операција и алата и редослед њихове примене.</p> <p>Поступци ручне обраде и спајање папира, текстила, коже и дрвета.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -повезује својства природних материјала са применом - класификује природне ресурсе на Земљи - схвати значај рационалног коришћења и штедње енергије -објасни начин производње и технологију прераде и обраде дрвета, папира, текстила и коже - примени лако обрадиве материјале (дрво, папир, текстил и кожу) сходно њиховим својствима - повезује својства природних материјала са применом - правилно изабере одговарајући материјал и алат за практичан рад - препозна и правилно користи алат и прибор за ручну обраду и спајање папира, текстила, коже и дрвета и правилно га користи - познаје улогу и важност рециклаже - самостално црта скицом и техничким 	<ul style="list-style-type: none"> -компетенција за учење -одговорно учешће у демократском друштву Ликовна култура -естетичка компетанција -комуникација -одговоран однос према околини -одговоран однос према здрављу -предузимљивост и оријентација ка предузетништву Информатика и рачунарство -рад са подацима и информацијама Математика -решавање проблема -сарадња дигитална компетенција

		<p>цртежом једноставан предмет</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи програм за обраду текста за креирање документа планираног производа - направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом - одабира материјале и алате за израду предмета/модела - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду - самостално израђује једноставан модел 	
<p>5. КОНСТРУКТО РСКО МОДЕЛОВАЊ Е</p>	<p>Увод у предузетништво. Рад на пројектном задатку. Истраживање информација, долажење до идеје уз помоћ ИКТ-а. Планирање сопственог производа и израда техничке документације Идентификација и избор материјала и алата за реализацију пројекта. Преношење мера са техничког цртежа на материјал Рад на пројектном задатку. Израда предмета ручном обрадом од различитих материјала. Представљање производа</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе - одабира материјале и алате за израду предмета/модела - мери и обележава предмет/модел - ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате - користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ компетенција за учење ☐ одговорно учешће у демократском друштву <p>Ликовна култура</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ естетичка компетанција ☐ комуникација ☐ одговоран однос према окоolini ☐ одговоран однос према здрављу ☐ предузимљивост и оријентација ка предузетништву <p>Информатика и рачунарство</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ рад са подацима и информацијама <p>Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ решавање проблема ☐ сарадња <p>дигитална компетенција</p>

	<p>(маркетинг). Одређивање тржишне вредности и продаја производа.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ - показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха - планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова - активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима - пружи помоћ у раду другим ученицима - процењује остварен резултат и развија предлог 	
--	---	--	--

унапређења

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
-вербална -графички рад -демонстрациона -практичан рад -текстуално-графичка -истраживачки рад - разговор	-пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика - користи различите изворе знања - проналази нове информације - уочава - разликује - упоређује - класификује - износи своје мишљење - уређује и презентује - закључује - процењује сопствени рад и напредак -црта -повезује изглед објекта у простору и равни -повезује ранија знања са новим сазнањима -примењује научено -пажљиво и одговорно претражује и користи интернет -развија осећај прецизности и уредности -именује - дискутује	организатор и реализатор наставе - презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати напредовање ученика - наводи ученике на одговарајуће закључке - Упознаје их са напретком архитектуре и грађевинарства од праисторије до данашњег доба -подстиче на размену искустава и усмерава дискусију -утиче на развој свести ученика о значају правилног понашања у саобраћају -утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања, као начина комуникације у техници, -истиче неопходност правилног понашања на мрежи (интернету) - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност -подстиче ученика на истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за неопходност	Ученици Наставници Родитељи Двориште Учионица Саобраћајни полигон Дидактичка средства и материјали Уџбеници Технички цртежи Искуство ученика Фотографије Сlike Краћи текстови Апликације	Формативно и сумативно оцењивање Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, тематске провере знања, годишња провера знања). Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима. У процесу оцењивања прате се и вреднују све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).

	<ul style="list-style-type: none"> -израђују моделе -анализира -оцењује квалитет часа -усваја и примењује знања, - развија вештине, ставове, одговорност и самосталност -одабира - налази решење - формира идеју - израђује техничку документацију - планира и реализује сопствени производ - ствара (мери, обележава, обрађује...) -контролише -презентује 	<p>рационалног коришћења материјала и енергената</p> <ul style="list-style-type: none"> -помаже у изради модела -подстиче на развој предузетничких способности (економичност и квалитет израде, начин представљања, изградњи и одбрани ставова...) -упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних - давалац повратне информације - неко ко охрабрује -саветује и одговара на питања ученика -утиче на развој свести ученика о значају примене теоријских знања за израду предмета који имају употребни карактер и могу се користити у реалном окружењу -помаже у избору материјала 		
--	--	--	--	--

**3.10. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
ЗА 5. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ**

**ИЗРАЂЕН НА ОСНОВУ ПРАВИЛНИКА О НАСТАВНОМ ПЛАНУ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА И НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010 - др. правилник, 3/2011 - др. правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016 и
6/2017**

ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД : ПЕТИ

БРОЈ ЧАСОВА : 72 часа + 54 часа

ЦИЉ : Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУ- ПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
<p align="center">1. ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОС ТИ (8)</p>	<p>Обавезни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких</p>	<p>По завршетку теме ученик ће бити у стању да: – примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа</p>	<p>Биологија, музичка култура</p>

<p>2. АТЛЕТИКА (16)</p>	<p>способности</p> <p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (64)</p> <p>Обавезни садржаји Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г) Препоручени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 кг Бацање „вортекс-а” Тробој</p>	<p>сопствени моторички напредак</p> <p>– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу</p> <p>– доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама</p> <p>– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p> <p>– користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици</p>	<p>Биологија , географија</p>
<p>3. СПОРТСКА ГИМНАСТИКА (16)</p>	<p>Обавезни садржаји Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон Препоручени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Трамболина Прескок</p>	<p>– користи елементе технике у игри – примењује основна правила рукомета у игри – учествује на унутародељенским такмичењима</p> <p>– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу – игра народно коло – изведе кретања у различитом ритму</p>	<p>Музичка култура, биологија</p>

<p>4.Основе тимских и спортских игара (20)</p>	<p>Коњ са хваталкама Вежбе у упору (сложенији састав) Вежбе у вису (сложенији састав)</p> <p>Основе тимских и спортских игара (20) Обавезни садржаји Рукомет/минирукомет: Основни елементи технике и правила; – вођење лопте, – хватања и додавања лопте, – шутирања на гол, – финтирање, – принципи индивидуалне одбране – основна правила рукомета/минирукомета Спортски полигон Препоручени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: – хватања котрљајућих лопти, – дриблинг, – шутирања на гол, – финтирање, – основни принципи колективне одбране</p>	<p>– изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура</p> <p>– контролише и одржава тело у води – преплива 25 м слободном техником – скочи у воду на ноге – поштује правила понашања у и око водене средине</p> <p>– објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама – примени мере безбедности током вежбања – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама – навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин – користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима</p>	<p>Музичка култура</p>
<p>6. Плес и ритмика (10)</p>	<p>Обавезни садржаји Покрети уз ритам и уз музичку пратњу Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац” Народно коло из краја у којем се школа налази</p>		<p>Музичка култура, Српски језик</p>

<p>6. ПЛИВАЊЕ (2)</p> <p>7. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (54)</p> <p>8. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ (18)</p>	<p>Основни кораци друштвених плесова</p> <p>Препоручени садржаји Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу</p> <p>Обавезни садржаји Предвежбе у обучавању пливања Игре у води Самопомоћ у води</p> <p>Препоручени садржаји Плива једном техником Роњење у дужину</p> <p>(Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)</p> <p>Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање справа и</p>	<p>физичких и спортско-рекреативних активности</p> <ul style="list-style-type: none"> – прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом” – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту – направи план дневних активности <p>– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. <ul style="list-style-type: none"> – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања 	<p>Музичка култзра, биологија, историја, географија</p>
	<p>реквизита неопходних за вежбање</p>		

	<p>Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) Планирање дневних активности Здравствено васпитање (36) Физичка активност, вежбање и здравље Основни принципи вежбања и врсте физичке активности Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања Лична и колективна хигијена пре и после вежбања Утицај правилне исхране на здравље и развој људи Исхрана пре и после вежбања</p>		
	<p>Прва помоћ: – значај прве помоћи, – врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања</p>		

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
Метод живе речи, демонстрације, практичног вежбања	<ul style="list-style-type: none"> - вежбање - разговор - самосталан и интерактивни рад - упоређивање 	<ul style="list-style-type: none"> - планира - организује - бира садржаје - усмерава - реализује 	<ul style="list-style-type: none"> - ученици - наставници - родитељи - спортски терени - двориште 	<ul style="list-style-type: none"> Формативно оцењивање Стање физичких способности Достигнути ниво Савкаданости моторичких Вештина Однос према раду Ваннаставне активност Спортска такмичења

3.11.ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА ЗА 5. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

**ИЗРАЂЕН НА ОСНОВУ ПРАВИЛНИКА О НАСТАВНОМ ПЛАНУ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА И НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010 - др. правилник, 3/2011 - др. правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016 и
6/2017**

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Разред: 5.(пети)

Број часова: 36 часова

Циљ: Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Кључни појмови: ИКТ, дигитална писменост, рачунарство, пројекат

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
1. Информацион о- комуникацион е технологије	Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, хардвер, софтвер, сервис. Подешавање радног окружења. Рад са дигиталним сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијом. Организација података.	<ul style="list-style-type: none"> • наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу • правилно користи ИКТ уређаје, • именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја • прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса • прилагоди радно окружење кроз основна подешавања • креира дигиталну слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и 	Српски језик и књижевност Примена правописа Музичка култура слушање музике извођење музике стварање музике Ликовна култура савремена средства за цртање

		<p>сараднички)</p> <ul style="list-style-type: none"> • креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) • примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа • креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) • сачува и организује податке • разликује основне типове датотека 	<p>Сви предмети Коришћење едукативних мултимедијалних дискова и дигиталних уџбеника Израда мултимедијалних презентација</p>
<p>2. Дигитална писменост</p>	<p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин. Правила безбедног рада на Интернету. Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. Заштита приватности личних података. Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја • доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине • разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету • реагује исправно када дође у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем Интернета • приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај • информацијама на Интернету приступи критички • спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету • разуме значај ауторских права • препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем • рационално управља временом које проводи у 	<p>Биологија Позитиван и негативан утицај људи на екосистем Идентификовање елемената здравог живота Проналажење и обрада података</p> <p>Ликовна култура Визуелна комуникација</p> <p>Географија Угроженост живог света Проналажење информација на интернету (временска прогноза)</p> <p>Грађанско васпитање Понашање на Интернету Прикупљање информација</p>

		раду са технологијом и на Интернету	Страни језици Интернет, друштвене мреже
3. Рачунарство	<p>Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи "и", "или", "не", "сваки", "неки", "ако...онда".</p> <p>Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, сељење са остатком, Еуклидов алгоритам.</p> <p>Увод у тему програмирања. Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање.</p> <p>Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом.</p> <p>Програм – категорије, блокови наредби, инструкције.</p> <p>Програмске структуре (линијска, циклична, разграната).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке • схвати математичко логички смисао речи "и", "или", "не", "сваки", "неки", израза "ако...онда" • зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења са остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски • наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема • креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу • сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби • користи математичке операторе за израчунавања • објасни сценарио и алгоритам пројекта • анализира и дискутује програм • проналази и отклања грешке у програму 	<p>Математика</p> <p>Највећи заједнички делилац</p> <p>Скупови и скуповне операције</p> <p>Својства операција сабирања, одузимања, множења и дељења</p>

<p style="text-align: center;">4. Пројектна настава</p>	<p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима. Представљање резултата пројектног задатка.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака • одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта • наведе кораке и опише поступак решавања пројектног задатка • вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен • поставља свој рад на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника 	<p>Грађанско васпитање Израда пројекта (од идеје до презентације резултата)</p> <p>Сви предмети Израда пројектних задатака</p>
--	--	---	--

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна 	<p>Слушање, памћење, посматрање, препознавање,</p>	<p>Припремање, организовање, посматрање, праћење,</p>	<p>Ученици Наставници</p>	<p>Формативно и сумативно оцењивање Идентификација</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Перцептивне - Амбијентално учење - Учење кроз игру - Демонстрација (показивање) - Разговор - Учење по моделу 	<p>упоређивање, уочавање, разликовање, именоване, разговор, постављање питања, описивање, цртање, читање, писање, анализирање, откривање, закључивање, образлагање, груписање, примењивање, сарађивање, процењивање, играње</p>	<p>објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, праћење, процењивање, идентификовање, поређење, одлучивање, разговор</p>	<p>Родитељи Дигитална учионица Уџбеник Искуство ученика Фотографије Текстови Апликације</p>	<p>ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, практичан рад на рачунару).</p>
---	---	--	---	---

3.12. ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК- пети разред

Број часова: 72 часа (36 obrada остало 36)

Циљ:

Усвајање функционалних знања о језичком систему и култури, развијање стратегија учења страног језика за основну писмену и усмену комуникацију, стицање позитивног става према другим језицима и култури као и према сопственом језику и културном наслеђу.

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ По завршеној теми, обр. ученик ће бити у стању у усменој и писаној комуникацији	Садржаји	Начин остваривања садржаја
<p>Unité 0 Destination français (obrada 0 остало 2) Поздрављање, представљање себе и других</p> <p>Unité I Au collègue (6 + 4) Школа, школски живот</p> <p>Unité II Joyeux anniversaire (6+4) Рођендани, честитање, исказивање молбе, захвалности</p> <p>Unité III Fetes de famille (6+5) Празници, обичаји и традиција</p> <p>Unité IV Loisirs jeunes (6+6) Слободно време, разонода, хоби</p>	<p>Поздрави, отпоздрави, представи себе и другог, разуме најједноставнија упутства и реагује на њих, разуме правила понашања и реагује на њих, уз визуелну подршку</p> <p>Разуме позив, зна да га упути, разуме кратке и једноставне молбе и реагује на њих, исказе и прихвати захвалност на једноставан начин, разуме једноставне честитке и одговара на њих.</p> <p>Разуме једноставан</p>	<p>Реаговање на саговорника и иницирање успостављања контакта на пр. При сусрету, на разгледници, у имејлу, СМС у</p> <p><i>Salut! Tu vas bien? Bonjour, ça va? Ça va, merci! Bonsoir! Bonne nuit! Bonjour, Monsieur! Au revoir, madame. A demain. A bientôt.</i></p> <p><i>Je m'appelle Milica, je suis serbe, j'habite à Kragujevac. Tu t'appelles comment? Comment allez-vous? J'ai onze ans. Et toi? Tu as quel âge? C'est mon copain, ma soeur, mon père.</i></p> <p>Ненагл.лич.зам., Наглашене лич.зам., Присв.прид., Упитне речи(quel, quelle, comment), Основни бр.од 0-100, Презент гл..avoir, être и гл. I групе.</p> <p><i>Qui est absent? C'est clair? Je ne comprends pas. Vous pouvez répéter, s'il vous plaît? Écoutez! Répondez!</i></p>	<p>Циљни језик се употребљава у учионици у добро осмишљеним контекстима. Знања ученика се мере јасно одређеним релативним критеријумом тачности и зато узор није изворни говорник. Рад у учионици се спроводи путем групног или индив.решавања проблема, потрагом за инф. Сви грам.садржаји се уводе кроз контекстуалне примере, без детаљних објашњења, а вреднују се о оцењују на основу употребе у комуникативном контексту. Уџбеник мора бити праћен додатним аутентичним материјалом. Рад на пројекту, кроз корелацију са другим предметом подстиче ученике на</p>

<p>Unité V La ville (6+5) Место становања, исказивање просторних односа и величина</p> <p>Unité VI Une heure dans le monde (6+5) Клима и временске прилике, путовања</p> <p>5 casova za testove, pismenu proveru i postignuca ucenika</p>	<p>опис живих бића, предмета, места и појава једноставним језичким средствима, опише планира уобичајне активности, опише шта уме или не уме да уради, разуме осећања и уме да их искаже једноставним језичким средствима, опише простор у ком се креће, тражи обавештења о оријентацији у простору, разуме исказе припадања и неприпадања, допадања и недопадања, разуме изразе који се односе на количину, број особа и сл.</p>	<p><i>Ouvrez/Fermez vos livres!Levez la main! Dépêchez-vous! Très bien! Pardon Madame, je suis en retard!</i> Императив, Блиско будуће вр., Сложени перф. У устаљеним изразима за активности у учионици. <i>Silence! Il est interdit de faire du bruit! Entrée libre!</i> Именице. Негација ne pas + инф. ,израз il est. <i>On va au cinéma? Viens chez moi après l'école. Tu veux jouer avec moi? Oui, super! Désolé, je ne peux pas. Je t'invite à mon anniversaire.</i> Неодр.зам. on. Презент непр.гл.aller, venir, pouvoir. Императив, Негација ne...pas. <i>Est-ce que je peux sortir? Tu pourrais me prêter ton portable, s'il te plaît? Tu me donnes ton numéro de téléphone? Voilà. Merci. Je t'en prie.</i> Упитна реченица са est-ce que, Инверзија у устаљеним изразима, Кондиционал учтивости. <i>Bon anniversaire! Bonne année! Bonne fête! Joyeux Noël! Bravo, très bien! Merci à toi/ à vous aussi!</i> Описни придеви (bon,bonne) <i>Ma meilleure amie s'appelle Ivana. Elle est petite et blonde.Elle aime le sport.Le chien de mon voisin est grand et noir. Mon école est grande.</i> Описни придеви, род придева, Присвојни прид., презентативи c'est, ce sont. <i>Je vais à l'école à huit heures. Il rentre de</i></p>	<p>истраживачки рад. Динамично смењивање активности не дуже од 15 мин., слушање и реаговање на команде наставника на стр.јез. или са аудио-записа, рад у паровима, мини-дијалози, игра по улогама, симулације, мануелне акт.(израда паноа), вежбе слушања (повезати, додати делове слике, допунити инф., селектовати тачно/нетачно, класирање и упоређ.по количини, по облику, боји, волим/не волим), мини-пројекти, превођење из исказа у гест, из геста у исказ, програм приредбе, друге манифестације, уочавање дистинктивних обележја грам.специфичности (род, број, гл.време, лице), препознавање везе између група слова и гласова, одговарање на једноставна питања, извршавање упутстава и наредби, замењивање речи цртежом, проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење уљеза, осмосмерке и сл.), попуњавање формулара-пријава за конкурс, налепнице</p>
---	--	---	--

		<p><i>l'école à quatre heures. Je déjeune avec mes grands-parents le dimanche. Après l'école il joue au basket.</i> Одређени чл., презент гл.renter, déjeuner, jouer, commencer, sortir и непр. гл.aller, être. Предлози à, de, avec. Прилози за време:toujours, souvent.</p> <p><i>Je voudrais du jus d'orange. J'ai faim, soif, sommeil, chaud, froid. Non, merci, je n'ai pas faim. Je suis content. J'ai peur. Il est malade. Pourquoi est-il triste?</i></p> <p>Кондиционал учтивости, je voudrais, През.гл.avoir.</p> <p><i>Il y a un petit chat dans la rue. Il est sous la voiture. Je vais le mettre sur la fenêtre. La chaise est devant/derrière la table. Ma rue est longue. Cette place est grande. La pharmacie est à côté, première rue à gauche. Neodređeni član, Predlozi, Prilozi za mesto (ici,là, à côté).</i></p> <p><i>Quelle heure est-il? Il est six heures. Hier, je suis allé à la bibliothèque.Demain, je vais aller au cirque. Quel temps fait-il chez toi? Il pleut.Il fait beau.</i> Редни бр.од 1-20. През.непр.гл.être,aller, faire. Сложени перфл.фреквентних гл., Блиско буд.време фрекв.гл., Парцијално питање с а упитним речима quel, quelle.</p> <p><i>C'est à moi. Ce n'est pas mon cartable. C'est le livre de Sophie. C'est ta robe? A qui est ce stylo? J'ai deux frères. Je n'ai</i></p>	<p>за пртљаг, писање честитки.</p>
--	--	--	------------------------------------

		<p><i>pas de soeurs. Изрази за припадање à moi, à toi. Присвојни придеви. D'accord. Je suis d'accord. Je ne suis pas d'accord. Vous êtes d'accord? J'aime le chocolat, la musique, les voyages. J'aime dessiner, chanter, lire. Je n'aime pas ce sport. Именице. Одређени чл.,През.фрекв.гл., Констр.aimer+инф.</i></p> <p><i>Dans ma classe il y a 25 élèves. Je voudrais un kilo de pommes, s'il vous plaît. Combien coûte cette trousse? Il y a beaucoup de chats dans ce jardin.</i></p> <p>Основни бр.од 0-100, Прилози за кол.(beaucoup, peu, moins, plus), врем.израз il y a, Упитне речи (combien).</p>	
--	--	--	--

**3.13. ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
ЗА 6. РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ**

**ИЗРАЂЕН НА ОСНОВУ ПРАВИЛНИКА О НАСТАВНОМ ПЛАНУ ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА И НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010 - др. правилник, 3/2011 - др. правилник, 1/2013, 4/2013, 11/2016 и
6/2017**

ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД : ШЕСТИ

БРОЈ ЧАСОВА : 72 часа + 54 часа

ЦИЉ : Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТН А ПОВЕЗАНОСТ
1. ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОС ТИ (8)	Обавезни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: – примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	Биологија, музичка култура

<p>4. АТЛЕТИКА (16)</p>	<p>и моторичких способности</p> <p>МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ (64)</p> <p>Обавезни садржаји Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г)</p> <p>Препоручени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 кг Бацање „вортекс-а” Тробој</p>	<p>– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу</p> <p>– доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама</p> <p>– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p> <p>– користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри</p> <p>– процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици</p> <p>– користи елементе технике у игри</p> <p>– примењује основна правила рукомета у игри</p> <p>– учествује на унутародељенским такмичењима</p>	<p>Биологија , географија</p>
<p>5. СПОРТСКА ГИМНАСТИКА (16)</p>	<p>Обавезни садржаји Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон</p> <p>Препоручени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Трамболина</p>	<p>– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу</p> <p>– игра народно коло</p> <p>– изведе кретања у различитом ритму</p> <p>– изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура</p>	<p>Музичка култура, биологија</p>

<p>7. ПЛИВАЊЕ (2)</p> <p>7. ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (54)</p> <p>8. ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ (18)</p>	<p>Покрети уз ритам и уз музичку пратњу Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац” Народно коло из краја у којем се школа налази Основни кораци друштвених плесова</p> <p>Препоручени садржаји Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу</p> <p>Обавезни садржаји Предвежбе у обучавању пливања Игре у води Самопомоћ у води</p> <p>Препоручени садржаји Плива једном техником Роњење у дужину</p> <p>(Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)</p> <p>Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима</p>	<p>– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине ишране – направи недељни јеловник уравнотежене ишране уз помоћ наставника.</p> <p>– примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања</p>	<p>Музичка култзра, биологија, историја, географија</p>
--	--	--	---

	<p>у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање справа и</p>		
	<p>реквизита неопходних за вежбање Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација) Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) Планирање дневних активности Здравствено васпитање (36) Физичка активност, вежбање и здравље Основни принципи вежбања и врсте физичке активности Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања</p>		

	Лична и колективна хигијена пре и после вежбања Утицај правилне исхране на здравље и развој људи Исхрана пре и после вежбања			
	Прва помоћ: – значај прве помоћи, – врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху – чување околине приликом вежбања			
НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
Метод живе речи, демонстрације, практичног вежбања	- вежбање - разговор - самосталан и интерактивни рад - упоређивање	- планира - организује - бира садржаје - усмерава - реализује	- ученици - наставници - родитељи - спортски терени - двориште	Формативно оцењивање Стање физичких способности Достигнути ниво Савкаданости моторичких Вештина Однос према раду Ваннаставне активност Спортска такмичења

3.14. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА за 6. разред

– **Годишњи фонд часова: 72 часа**

Циљ: Циљ наставе ТЕХНИКЕ И ТЕХНОЛОГИЈЕ јесте да уводи ученике у свет технике и савремене технологије на занимљив и атрактиван начин, чиме се подстиче њихово интересовање за техничко стваралаштво;

- омогућити ученицима да исказују властите креативне способности, да траже и налазе сопствена техничка решења и да се доказују у раду;
- систематизовано излагати ученике проблемским ситуацијама - расподела комплексних задатака на низ једноставнијих захтева, идентификовање елемента које ученик мора узети у разматрање приликом решавања проблемских ситуација, као и подстицање ученика на коришћење различитих когнитивних процеса као што су индуктивно и дедуктивно закључивање, поређење, класификација, предвиђање резултата, трансфер знања од познатог на непознато;
- обезбедити услове да ученици на најефикаснији начин стичу трајна и применљива научно-технолошка знања и да се навикавају на правилну примену техничких средстава и технолошких поступака;
- не инсистирати на запамћивању података, поготову мање значајних чињеница и теоријских садржаја који немају директну примену у свакодневном животу;
- ради што успешније корелације одговарајућих садржаја, усклађивања терминологије, научног осмишљавања садржаја и рационалног стицања знања, умења и навика, неопходна је стална сарадња са наставницима *информатике и рачунарства, физике, математике, биологије и ликовне културе*, у циљу развоја међупредметних компетенција;

.Кључни појмови: Грађевинарство, архитектура, урбанистички план, грађевински пројекат, Microsoft Office Visio 2003, Envisioneer Express 3.0, Google SketchUp, интернет, електронска пошта, природни и вештачки грађевински материјали, ручни алати, грађевинске машине, колективне и личне мере заштите на раду, путеви, железничке станице, аеродроми и луке, сеоско и градско насеље, етика становања, распоред просторија, технолошки процес биљне и сточарске производње, погонске, прикључне, комбиноване и специјалне машине пројекат, алгоритам, техн. документ. модел, макета, техничка документација, сечење, равнање, спајање, прецизност, економичност, занимања у грађевинарству

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
1. Животно и радно окружење	<p>Значај и развој грађевинарства. Просторно и урбанистичко планирање.</p> <p>Култура становања у урбаним и руралним срединама. Распоред просторија и уређење стамбеног простора.</p> <p>Кућне инсталације (водоводна, канализациона и грејна).</p>	<p>ОСНОВНИ -упознавање са развојем и значајем грађевинарства и урбанизма - препознавањ савремене културе становања - класификује кућне инсталације</p> <p>СРЕДЊИ - повезује развој и значај грађевинарства и урбанизма -разуме начин функционисања и примене кућних инсталација</p> <p>НАПРЕДНИ - анализира карактеристике савремене културе становања - разуме просторно и урбанистичко планирање</p>	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА: - естетичка компетанција - комуникација</p> <p>БИОЛОГИЈА: - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу</p> <p>ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО: - рад са подацима и информацијама дигитална компетенција</p>
2. Саобраћај	<p>Саобраћајни системи. Грађевински објекти у саобраћају. Коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p>	<p>ОСНОВНИ - класификује врсте саобраћајних објеката према намени -познаје правила безбедног понашања и кретања пешака и бициклисте у саобраћају</p> <p>СРЕДЊИ - повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају -повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе</p>	<p>БИОЛОГИЈА: - одговоран однос према околини ☐-одговоран однос према здрављу</p>

		<p>НАПРЕДНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрира правилно и безбедно понашање пешака и бициклисте на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације 	
<p>3. Техничка и дигитална писменост</p>	<p>Поступци и фазе у реализацији грађевинских објеката (планирање, пројектовање, извођење грађевинских радова)</p> <p>Техничко цртање у грађевинарству.(прибор, котирање, размера, техничко писмо, симболи).</p> <p>Техничко цртање у грађевинарству. (котирање, размера, техничко писмо, симболи)</p> <p>Графичко представљање грађевинских објеката(скица, ортогонално пројектовање, цртеж у перспективи, хоризонтални и вертикални пресек</p> <p>Графичко представљање грађевинских објеката</p> <p>Графичко представљање грађевинских објеката</p> <p>Рачунарске апликације за једноставно цртање грађевинских објеката и унутрашње уређење стана</p> <p>Рачунарске апликације за једноставно цртање грађевинских објеката и унутрашње уређење стана</p> <p>Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација</p>	<p>ОСНОВНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - скицира просторни изглед грађевинског објекта - чита и црта грађевински технички цртеж уз помоћ наставника - користи рачунарске апликације за техничко цртање грађевинских објеката уз помоћ наставника - креира дигиталну презентацију уз помоћ наставника <p>СРЕДЊИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - чита и црта грађевински технички цртеж - користи рачунарске апликације за техничко цртање грађевинских објеката - самостално креира дигиталну презентацију и представља је <p>НАПРЕДНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> користи рачунарске апликације за техничко цртање грађевинских објеката уважавајући потребе савремене културе становање - успешно креира дигиталну презентацију и презентује је 	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> - естетичка компетанција - комуникација <p>БИОЛОГИЈА:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одговоран однос према околини - одговоран однос према здрављу <p>ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - решавање проблема - дигитална компетенција

<p>4. Ресурси и производња</p>	<p>Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала Конструктивни елементи грађевинског објекта. Системи градње у грађевинарству. Врсте грађевинских објеката. Техничка средства у грађевинарству. Енергетика у грађевинарству. Обновљиви извори енергије. Мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије у грађевинарству Организација рада у пољопривредној производњи. Прехрамбена технологија у пољопривредној производњи. Техничка средства у пољопривредној производњи. Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине. Занимања у области грађевинарства и пољопривредне производње Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користе обновљиве изворе енергије</p>	<p>ОСНОВНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје основне грађевинске материјале - препознаје грађевинске и пољопривредне машине и алате - описује занимања у области грађевинарства пољопривреде - израђује модел грађевинске и пољопривредне машине уз помоћ наставника <p>СРЕДЊИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину - повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова - повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије - повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране - израђује модел грађевинске и пољопривредне машине <p>НАПРЕДНИ</p> <ul style="list-style-type: none"> - реализује активност која указује на важност рециклаже - образлаже на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије - успешно израђује модел грађевинске и пољопривредне машине 	<p>ЛИКОВНА КУЛТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> - естетичка компетанција <p>БИОЛОГИЈА:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одговоран однос према окоolini - одговоран однос према здрављу <p>ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција
---------------------------------------	---	--	---

5. Конструкторско моделовање

Рад на пројектном задатку.
Истраживање информација, долажење до идеје уз помоћ ИКТ-а.
Планирање сопственог производа и израда техничке документације
Креирање планске документације и израда техничке документације.
Организација радног места.
Избор материјала и алата.
Мерење и обележавање наматеријалу
Рад на пројектном задатку.
Израда макете грађевинског објекта, модела техничког средства/уређаја у енергетици, грађевинарству или пољопривреди од различитих материјала. Рад на пројектном задатку. Израда макете/модела ручном и машинском обрадом од различитих материјала. Рад на пројектном задатку. Израда макете/модела ручном и машинском обрадом од различитих материјала. Рад на пројектном задатку. Израда макете/модела ручном и машинском обрадом од различитих материјала. Рад на пројектном задатку. Израда макете/модела ручном и машинском обрадом од различитих материјала. Представљање производа (маркетинг). Одређивање тржишне вредности и продаја производа.
Финансијски извештај.

ОСНОВНИ

- уз помоћ наставника, или успешнијих ученика у тиму, израђује техничку документацију, макету и модел пољопривредне или грађевинске машине
- уз помоћ наставника или успешнијих ученика у тиму безбедно изводи радне операције

СРЕДЊИ

самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта
- самостално проналази информације потребне за израду матеке и модела
- самостално креира планску документацију користећи програм за обраду текста
- припрема и организује радно окружење
- самостално израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата, машина у складу са принципима безбедности на раду

НАПРЕДНИ

- успешно израђује техничку документацију, макету и модел пољопривредне или грађевинске машине
- успешно израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата, машина у складу са принципима безбедности на раду
- чествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење модела/макете
- одређује реалну вредност израђене макете/модела укључујући оквирну процену трошкова

ЛИКОВНА КУЛТУРА:

- естетичка компетанција

БИОЛОГИЈА:

- одговоран однос према околини

- одговоран однос

према здрављу

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО:

- рад са подацима и информацијама

- дигитална

компетенција

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> -вербална -графички рад -демонстрациона -практичан рад -текстуално-графичка -истраживачки рад - разговор 	<ul style="list-style-type: none"> -пажљиво прати излагање наставника и осталих ученика - користи различите изворе знања - проналази нове информације - уочава - разликује - упоређује - класификује - износи своје мишљење - уређује и презентује - закључује - процењује сопствени рад и напредак -црта -повезује изглед објекта у простору и равни -повезује ранија знања са новим сазнањима -примењује научено -пажљиво и одговорно претражује и користи интернет -развија осећај прецизности и уредности -именује - дискутује 	<ul style="list-style-type: none"> организатор и реализатор наставе - презентује - усмерава ученика - подстиче на размишљање - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење - прати напредовање ученика - наводи ученике на одговарајуће закључке - Упознаје их са напретком архитектуре и грађевинарства од праисторије до данашњег доба -подстиче на размену искустава и усмерава дискусију -утиче на развој свести ученика о значају правилног понашања у саобраћају -утиче на развој свести ученика о значају и примени техничког цртања, као начина комуникације у техници, -истиче неопходност правилног понашања на мрежи (интернету) - развија осећај ученика за простор, тачност, уредност, прецизност и одговорност 	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи - Двориште - Учионица -Саобраћајни полигон - Дидактичка средства и материјали - Уџбеници -Технички цртежи - Искуство ученика - Фотографије - Сlike - Краћи текстови - Апликације 	<p>Формативно и сумативно оцењивање</p> <p>Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима.</p> <p>Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, тематске провере знања, годишња провера знања).</p> <p>Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p> <p>У процесу оцењивања прате се и вреднују све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -израђују моделе -анализира -оцењује квалитет часа -усваја и примењује знања, - развија вештине, ставове, одговорност и самосталност -одабира - налази решење - формира идеју - израђује техничку документацију - планира и реализује сопствени производ - ствара (мери, обележава, обрађује...) -контролише -презентује 	<ul style="list-style-type: none"> -подстиче ученика на истраживање, увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за неопходност рационалног коришћења материјала и енергената -помаже у изради модела -подстиче на развој предузетничких способности (економичност и квалитет израде, начин представљања, изградњи и одбрани ставова...) -упознаје ученике са правилима рада у групи, поделом посла и одговорностима, са динамиком и роковима за реализацију пројектних - давалац повратне информације - неко ко охрабрује -саветује и одговара на питања ученика -утиче на развој свести ученика о значају примене теоријских знања за израду предмета који имају употребни карактер и могу се користити у реалном окружењу -помаже у избору материјала 		
--	--	--	--	--

3.15. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО ЗА 6. РАЗРЕД

Разред: 6.(шести)

Број часова: 36 часова (обрада – 12 , остало – 24)

Циљ: Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Кључни појмови: ИКТ, дигитална писменост, рачунарство, пројекат

ОБЛАСТ/ТЕМА А	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
<p>1. Информацион о- комуникацион е технологије</p>	<p>Дигитални уређаји и кориснички програми. Управљање дигиталним документима. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● правилно користи ИКТ уређаје; ● креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; ● креира и обрађује дигиталну слику; ● самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; ● уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје; ● чува и организује податке локално и у облаку; 	<p>Српски језик и књижевност Примена правописа Музичка култура слушање музике извођење музике стварање музике Ликовна култура савремена средства за цртање Сви предмети Коришћење едукативних мултимедијалних дискова и дигиталних уџбеника Израда мултимедијалних презентација</p>
	<p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу. Интернет сервиси.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; ● разликује основне интернет сервисе; ● примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; 	<p>Географија Проналажење информација на интернету (временска прогноза)</p>

<p>2. Дигитална писменост</p>	<p>Правила безбедног рада на Интернету.</p> <p>Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја.</p> <p>Заштита приватности личних података и ауторских права.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; ● објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом; ● објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; ● користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; ● објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); ● користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; ● разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); ● проналази и отклања грешке у програму; 	<p>Грађанско васпитање</p> <p>Понашање на Интернету</p> <p>Прикупљање информација</p> <p>Страни језици</p> <p>Интернет, друштвене мреже</p>
<p>3. Рачунарство</p>	<p>Основе изабраног програмског језика.</p> <p>Основне аритметичке операције.</p> <p>Уграђене функције.</p> <p>Ниске (стрингови).</p> <p>Структуре података.</p> <p>Гранање.</p> <p>Понављање.</p> <p>Основни алгоритми.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; ● користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; ● објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); ● користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; ● разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); ● проналази и отклања грешке у програму; 	<p>Математика</p> <p>Основне рачунске операције са целим бројевима</p> <p>Основне рачунске операције са рационалним бројевима</p>
	<p>Фазе пројектног задатка од израде плана до</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, 	<p>Грађанско васпитање</p> <p>Израда пројекта</p>

<p>4. Пројектна настава</p>	<p>представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.</p>	<p>представљању пројектних резултата и закључака;</p> <ul style="list-style-type: none"> • користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; • креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; • вреднује процес и резултате пројектних активности. 	<p>(од идеје до презентације резултата)</p> <p>Сви предмети Израда пројектних задатака</p>
------------------------------------	---	--	--

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Амбијентално учење - Учење кроз игру - Демонстрација (показивање) - Разговор - Учење по моделу 	<p>Слушање, памћење, посматрање, препознавање, упоређивање, уочавање, разликовање, именовање, разговор, постављање питања, описивање, цртање, читање, писање, анализирање, откривање, закључивање, образлагање, груписање, примењивање, сарађивање, процењивање, играње</p>	<p>Припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, праћење, процењивање, идентификовање, поређење, одлучивање, разговор</p>	<p>Ученици Наставници Родитељи Дигитална учионица Уџбеник Искуство ученика Фотографије Текстови Апликације</p>	<p>Формативно и сумативно оцењивање Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, практичан рад на рачунару).</p>

3.16. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО ЗА 7. РАЗРЕД

Разред: 7.(седми)

Број часова: 36 часова

Циљ: · **Оспособљавање ученика за учење, живот и рад у друштву које се, развојем дигиталних технологија, брзо мења**

Развијање информатичких знања, вештина и ставова неопходних за самосталну, одговорну и примерену употребу рачунара у решавању свако дневних задатака у процесу учења, рада и комуникације. Оспособљавање ученика да одаберу и употребе одговарајућу технологију сходно задатку, области у којој је примењују или проблему који решавају. Развијање креативности и оспособљавање за креативно изражавање применом рачунарске, информационе и комуникационе технологије. Оспособљавање ученика да препознају проблем, реше и по потреби рашчлане проблем на делове и решење представе у виду текста, алгоритамског дијаграма или програма. Оспособљавање ученика да планирају стратегију решавања проблема (претпоставе решења, планирају редослед активности, изаберу извор информација, средстава/опрему коју ће користити, са ким ће сарађивати, кога ће се консултовати). Оспособљавање ученика за одговорну примену препорука заштите здравља, безбедности, личне и приватности других у свакодневном раду у дигиталном окружењу

Кључни појмови: ИКТ, дигитална писменост, рачунарство

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	МЕЂУПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
<p>1. Информационо-комуникационе технологије</p>	<ul style="list-style-type: none"> – програм за табеларне прорачуне (на рачунару и у облаку) – визуелизација података – онлајн анкете 	<ul style="list-style-type: none"> • прикупља, уноси и приказује податке којима се анализира неки проблем помоћу одговарајућег програма • открива однос између података користећи се визуелизацијом • сараднички реализује наставне пројекте који укључују избор, коришћење и комбиновање више апликација да би досегао изазовне циљеве укључујући прикупљање и анализу података и задовољавање потреба познатих корисника 	<p>Српски језик и књижевност -Правопис</p> <p>Географија -Израда климадијаграма</p> <p>Сви предмети -Прикупљање и анализа података токомк реализације пројеката</p>

<p>2. Дигитална писменост</p>	<p>– поступци и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи – ауторска права и симболи који представљају лиценцу – заштита здравља.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • користи различите врсте технологије на сигуран, етички, одговоран и безбедан начин, водећи рачуна о онлајн идентитету и приватности; • препозна непримерени садржај и/ или нежељене контакте и да се од њих заштити 	<p>Страни језици -Интернет, друштвене мреже</p> <p>Сви предмети -Проналажење података на Интернету</p>
<p>3. Рачунарство</p>	<p>– упознавање са изабраним алатом (уколико се могу обезбедити одговарајућа средства за извођење наставе, алат може обухватити и хардверске односно механичке компоненте, као што су роботи) – избор проблема који ће се решавати треба да је што више оријентисан на домен примене на који је оријентисан изабран алат, са што једноставнијим програмирањем, али да је ипак суштина решења у програмском коду</p>	<ul style="list-style-type: none"> • коришћењем текстуалног програмском језика опште намене, формира рачунарске програме који решавају одређене класе проблема уз помоћ одговарајућих програмских библиотека и прилагођених могућности развојног окружења, при чему сам програм не мора бити алгоритамски сложен • користи барем један алат који обухвата програмски језик, програмску библио теку и развојно окружење и да решава једноставне проблеме типичне за област примена на коју је оријентисан тај алат • за описан задатак из одговарајућег домена примене опише планирано решење и да тако описано решење имплементира • користи документацију и доступне информације са интернета како би на одговарајући начин употребио алат за решавање задатог проблема • проналази и користи слободно доступне садржаје са интернета које укључује у своје решење 	<p>Математика</p>

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Амбијентално учење - Учење кроз игру - Демонстрација (показивање) - Разговор - Учење по моделу 	<p>Слушање, памћење, посматрање, препознавање, упоређивање, уочавање, разликовање, именовање, разговор, постављање питања, описивање, цртање, читање, писање, анализирање, откривање, закључивање, образлагање, груписање, примењивање, сарађивање, процењивање, играње</p>	<p>Припремање, организовање, посматрање, праћење, објашњавање, помагање, показивање, вођење, подстицање, предвиђање, проверавање, вредновање, саопштавање, иницирање, слушање, праћење, процењивање, идентификовање, поређење, одлучивање, разговор</p>	<p>Ученици Наставници Родитељи Дигитална учионица Уџбеник Искуство ученика Фотографије Текстови Апликације</p>	<p>Формативно и сумативно оцењивање Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, практичан рад на рачунару).</p>

3.17. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ за 5. разред

Циљ наставе и учења *грађанског васпитања* је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Годишњи фонд часова : 36

ОБЛАСТ /ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области /теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	МЕЂУ-ПРЕДМЕТНА ПОВЕЗАНОСТ
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	<ul style="list-style-type: none"> - разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их - аргументује потребу посебне заштите права детета - на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права - наводи чиниоце који утичу на остварење дечијих права - поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу /школи - препозна ситуације кршења својих права и права других - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја 	<p>Потребе и права Потребе и жеље Потребе и права Права и правила у учионици Правила рада у учионици, доношење групних правила</p> <p>Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права Конвенција о правима детета Врсте права Показатељи остварености и кршења дечијих права Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност - Историја - Ликовна култура - Музичка култура - Информатика и рачунарство

<p>ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО</p> <p>Школа као заједница</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи - наводи начине демократског одлучивања - препозна одговорност одраслих у заштити права деце - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ 	<p>Права и функционисање заједнице</p> <p>Моје заједнице</p> <p>Школа као заједница</p> <p>Одлучивање у учионици и школи</p> <p>Гласање и консензус као демократски начини одлучивања</p> <p>Одговорности и обавезе у заједници</p> <p>Одговорност деце</p> <p>Одговорности одраслих (родитеља, наставника)</p> <p>Кршење и заштита права</p> <p>Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност - Историја - Ликовна култура - Музичка култура - Информатика и рачунарство
<p>ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>Сукоби и насиље</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи - рихвата друге ученике и уважава њихову различитост - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира - препозна и објасни врсте насиља 	<p>Наши идентитети</p> <p>Наше сличности и разлике (пол, род, вера, национална /етничка припадност, културне разлике)</p> <p>Стереотипи и предрасуде</p> <p>Дискриминација</p> <p>Толеранција</p> <p>Сукоби и насиље</p> <p>Сукоби и начини решавања сукоба</p> <p>Предности конструктивног</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност - Историја - Ликовна култура - Музичка култура - Информатика и рачунарство

	<ul style="list-style-type: none"> - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама - заштити од дигиталног насиља - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу - аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба 	<p>решавања сукоба</p> <p>Врсте насиља: физичко, емоционално, социјално, сексуално, дигитално</p> <p>Реаговање на насиље</p> <p>Начини заштите од насиља</p>	
<p>ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује проблеме у својој школи - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике - осмишљава акције, процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин) - учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила - учествује у извођењу акције - процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке - презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи 	<p>Планирање и извођење акција у школи у корист права детета</p> <p>Учешће ученика у школи</p> <p>Избор проблема</p> <p>Тражење решења проблема</p> <p>Израда плана акције</p> <p>Анализа могућих ефеката акције</p> <p>Планирање и извођење акције</p> <p>Завршна анализа акције и вредновање ефеката</p> <p>Приказ и анализа групних радова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Српски језик и књижевност - Историја - Ликовна култура - Музичка култура - Информатика и рачунарство

НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА				
ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ РАДА	АКТИВНОСТИ		РЕСУРСИ	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА
	а) Ученик	б) Наставник		
<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивне - Амбијентално учење - Учење по моделу - Учење путем открића - Решавање проблема кроз реалне ситуације - Трагање за одговорима - Демонстрација - Разговор 	<p>Уочавање и решавање проблема, повезивање претходно стеченог знања са новим; опажање и јасно саопштавање својих решења и идеја; активно слушање; формулисање и размена идеја и мишљења са другима; планирање и организовање свог рада и учења; преузимање одговорности за одлуке које доносе.</p>	<p>Организација наставног процеса и његова реализација; одговарање на ученичка питања, постављање питања и помоћ ученику да организују своја размишљања и прецизира исказе; развијање активног учешћа ученика у наставном процесу уз подстицање креативности, отворености, емпатије; сарадња са родитељима и свим надлежним службама при решавању проблема; праћење напредовања ученика и објективно оцењивање; евалуација и истраживање нових могућности у унапређењу сопственог рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи - Двориште - Учионица - Дидактичка средства и материјали - Уџбеници - Искуство ученика - Фотографије - Слике - Краћи текстови - Касете - Апликације 	<p>Формативно и сумативно оцењивање Идентификација ситуација у којима ће ученици стећи и показати понашање у складу са прописаним исходима. Инструменти за проверавање остварености прописаних исхода (разговор, посматрање, десетоминутне провере знања, диктати, тематске провере знања, писмени задаци). Примена инструмената прикупљања података и њихово поређење са прописаним исходима.</p>

3.18. ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС за 5. разред

Годишњи фонд часова: 36

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА
<p>I УВОД</p> <p>1. Упознавање садржаја програма и начина рада</p>	<p>☐ Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса;</p> <p>☐ Установити каква су знања стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном школовању.</p>	<p>☐ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе;</p> <p>☐ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.</p> <p>☐ бити мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.</p>	<p>☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада</p> <p>☐ Прелиминарна систематизација</p>
<p>II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА</p> <p>2. Религија и култура старог света</p> <p>3. Човек тражи Бога</p>	<p>☐ Упознати ученике са основним елементима религије и културе старог века.</p> <p>☐ Упознати ученике са паганским митовима и легендама о вечном животу.</p> <p>☐ Припремити ученике за сусрет са Откровењем</p>	<p>☐ моћи да именује неке политеистичке религије.</p> <p>☐ моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века</p>	<p>☐ Религија и култура старог света</p> <p>☐ Човекова жеђ за Богом и вечним животом</p> <p>☐ Митови и легенде</p>

	Истинитог Бога.		
III - ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ 4. Божије Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)	☐ Развити код ученика свест о Богу као личности која се открива човеку ☐ Упознати ученике са појмовима Светог Предања и Светог Писма ☐ Објаснити ученицима узрок и начин настанка Библије	☐ моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; ☐ моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; ☐ моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка ☐ моћи да разликује Стари и Нови Завет ☐ бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;	☐ Божије Откровење ☐ Свето Писмо (настанак, подела)
IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА 6. Стварање света 7. Стварање човека 8. Прародитељски грех	☐ Пружити ученицима знање да Бог из љубави ствара свет да би му дао вечно постојање; ☐ Оспособити ученике за разумевање посебности улоге човека у свету, као споне између Бога и света. ☐ Објаснити ученицима повест о првородном греху и његовим последицама; ☐ Указати ученицима на начин на који се Бог стара о свету и човеку од	☐ моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије ☐ моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле ☐ моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан ☐ бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; ☐ моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; ☐ моћи да преприча неку од	☐ Шестоднев ☐ Стварање човека „по икони и подобију“ ☐ Прародитељски грех ☐ Човек изван рајског врта (Каин и Авел, Ноје, Вавилонска кула)

9. Човек изван рајског врта	Адама до Ноја; ☐ Пробудити у ученицима осећај одговорности за свет који их окружује.	библијских прича до Аврама; ☐ моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом ☐ бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу;	
V - СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА 10. Аврам и Божији позив 11. Исак и његови синови 12. Праведни Јосиф 13. Мојсије 14. Пасха	☐ Упознати ученике са старозаветним личностима и догађајима ☐ Указати ученицима на везу између старозаветних личности и Христа ☐ Указати ученицима на повезаност Пасхе и Христа ☐ Указати ученицима на етичку вредност старозаветних списа ☐ Развијање свести ученика о старању Божјем за свет кроз библијску историју; ☐ Пружити ученицима знање о старозаветним мотивима у иконографији.	☐ моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја ☐ моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом ☐ моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта ☐ моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести ☐ моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.	☐ Аврам и Божији позив ☐ Исак и његови синови ☐ Праведни Јосиф ☐ Мојсије ☐ Пасха

<p>VI - ЗАКОН БОЖИЈИ</p> <p>15. На гори Синају</p> <p>16. Десет Божјих заповести</p> <p>17. Закон Божији као педагог за Христа</p>	<p>☐ Објаснити ученицима околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија;</p> <p>☐ Пружити ученицима основно знање о томе да се кроз заповести Божје остварује заједница између Бога и људи;</p> <p>• Пружити ученицима основ за разумевање да су Десет Божјих заповести водич и припрема за Христове заповести љубави</p>	<p>☐ моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију;</p> <p>☐ моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести;</p> <p>☐ моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божјем народу;</p> <p>• Бити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу</p>	<p>☐ Добијање Божијих заповести на гори Синају</p> <p>☐ Садржај Десет Божјих заповести</p> <p>☐ Смисао Декалога као припреме за Христа</p>
<p>VII - МЕСИЈАНСКА НАДА</p> <p>18. „Земља меда и млека“</p> <p>19. Цар Давид</p> <p>20. Соломон и јерусалимски храм</p> <p>21. Псалми Давидови</p>	<p>☐ Упознати ученике са појмом „обећане земље“ и њеним значајем за „изабрани народ Божији“</p> <p>☐ Објаснити ученицима значај старозаветне Скиније и Храма</p> <p>☐ Указати ученицима на улогу старозаветних царева и пророка</p> <p>☐ Указати ученицима на лепоту Давидових псалама</p>	<p>☐ моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана</p> <p>☐ моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи</p> <p>☐ моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства</p> <p>☐ знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију</p> <p>☐ моћи да наведе неке од старозаветних пророка</p> <p>☐ моћи да уочи да су старозаветни</p>	<p>☐ Насељавање Обећане земље (Исус Навин, Самсон...)</p> <p>☐ Цар Давид</p> <p>☐ Соломон и јерусалимски храм</p> <p>☐ Псалми Давидови</p> <p>☐ Старозаветни пророци</p>

<p>22. Старозаветни пророци</p> <p>23. Месијанска нада</p>	<p>☐ Објаснити ученицима појам Месије</p> <p>☐ Предочити ученицима специфичности библијског текста и омогућити им да доживе његову сликовитост</p>	<p>пророци најављивали долазак Месије</p> <p>☐ увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига</p> <p>☐ моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса у 5. разреду.</p>	<p>☐ Месијанска нада</p>
--	--	--	---

3.19. ХОР И ОРКЕСТАР

1. **ЦИЉ ПРЕДМЕТА** – Развијање интересовања, музикалности и креативности. Стицање навике слушања и извођења музике, подстицање доживљаја кроз извођење и стварање музике. Оспособљавање ученика за разумевање музичких порука. Подстицање стваралачког доживљаја у музичким активностима, извођење-певање, свирање-и стварање. Упознавање народне и уметничке музике свога и других народа. Развијање критичког мишљења. Неговање смисла за заједничко музицирање.

2. **ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ**-Изражајно певање песама по слуху различитог жанра, уз веће уметничке и техничке захтеве у односу на редовну наставу. Изражајно свирање по слуху и из нотног текста, уз веће уметничке и техничке захтеве у односу на редовну наставу. Усвајање нових елемената писмености. Самостално стварање музике и њено извођење-певање и свирање. Активно бављење припремом програма за интерна школска славља као и за друге јавне наступе итакмичења.

САДРЖАЈ	Методe и облици рада	Начин, средства и поступак остваривања:	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:
1.,Серенада Београду,Ж.Петровић-певање 2.,Лепо ти је рано уранити,народна-свирање 3.,Маглица се небом повијала,народна-певање 4.,Вишњицица род родила,народна-свирање,двоглас 5.,Шкрипи ђерам,,свирање 6.,Вишњицица род родила,народна-свирање,двоглас 7.,Боже правде,Химна Св.Сави-певање 8.,Дуње ранке,народна-свирање 9.,Чезња за тобом,Ж.Петровић,Л.ван Бетовен-певање,двоглас 10.,Птице се враћају,-свирање,двоглас 11.,Чезња за тобом,-двоглас,Песма о зими,-певање 12.,Птице се враћају,-свирање,двоглас 13.Духовна хорска песма-певање 14.Извођење једногласних двогласних обрађених песама-свирање 15.Духовна хорска песма-певање 16.,Дивно чудо,Јеврејска нар.песма-свирање 17.Извођење обрађених песама-певање 18.,Лепе ли су нано,-народна,свирање 19.Музичка слагалица-стварање,певање 20.,Пастирце,-канон,свирање 21.Музичка допуњалка-стварање,певање 22.,Пастирче,-канон,свирање,музичка слагалица и допуњалка-свирање 23.,Мајка,А.Кораћ-певање 24.Утврђивање обрађених песама-свирање 25.Компоновање на задати текст-певање 26,Под прозором,-канон,свирање			

27. Утврђивање обрађених песама-певање, свирање компоноване песме 28. „Под прозором”, -канон, свирање 29. Народна песма по избору ученика-певање 30. „Ти, једина”, -народна, свирање 31. Осмишљавање ритмичке пратње за већ обрађену песму- певање 32. „Девојачко коло”, -народна-свирање, двоглас 33. Извођење компонованог песама, ритмичка пратња-певање 34. „Девојачко коло”, народна-свирање, двоглас 35. Певање обрађених песама 36. Свирање обрађених песама			
--	--	--	--

3.20. Цртање, сликање, вајање – 5. разред

Циљ васпитно-образовног рада овог изборног предмета јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области:

Завод за унапређивање образовања и васпитања

цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења.

Ова изборна настава такође:

омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у областима ликовне културе;

омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума;

мотивише ученике на упознавање основних елемената и закономерности ликовног језика;

развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;

ствара услове да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства;

развија способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе увођења у креативно визуелно мишљење;

развија већу осетљивост за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;

развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање;

континуирано подстиче и прати интересовања за посећивањем музеја, изложби и јача потребе код ученика за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;

ствара услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;

омогућава разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности;

развија способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈ	Методе и облици рада	Начин, средства и поступак остваривања:	ИСХОДИ Позавршеној области/теми ученик ће бити у стању да:
Цртање 12 часова Вајање 12 часова Сликање 12 часова	<ul style="list-style-type: none"> *Врсте и својства линија *Линија као средство за стварање различитих квалитета површина * Линија као средство за стварање различитих квалитета површина *Односи величина *Лепо писање са калиграфијом *Компоновање више ритмичких целина у простору *Естетско процењивање *Својства сликарских материјала и подлога 	<ul style="list-style-type: none"> • Вербално-текстуална - показивачка метода сазнавања кроз праксу • проблемска и откривачка метода 	<ul style="list-style-type: none"> • Уџбеник и приручник ликовне културе за 5 разред; • уџбеници из других наставних предмета за 5 разред; • CD са музичким композицијама; • Power Point презентација са визуелним примерима (фотографије из природног и урбаног 	<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> • описује линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; • пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; • гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; • користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; • црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; • разматра, у групи, како је учио/ учила о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; • исказује своје мишљење о томе како је развој

	<p>*Ритмичко компоновање боја и облика *Визуелно споразумевање *Временски и просторни низови (цртани филм, стрип) Сликање-естетска анализа</p> <p>*Вајање, врсте вајарског матерјала *Везивање тродимензионалних облика у простору *Слободно компоновање *Обликовање употребних предмета</p>		<p>окружења); •репродукције Уметничких дела, ученички радови; • компјутер, видео-бим. интернет...</p>	<p>цивилизације утицао на развој уметности. Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> • описује које боје уочава у природи, окружењу и уметничким делима; • пореди утисак који на њега/њу остављају различите бојене комбинације; • гради бојене односе различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; • користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних сликовних израза; • црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; • разматра, у групи, како је учио/учила о изражајним својствима боја и где се та знања примењују; • исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности. <p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> • описује које облике уочава у природи, окружењу и уметничким делима; • пореди утисак који на њега/њу остављају тродимензионалне форме; • гради односе маса и волумена различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; • користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних сликовних израза;
--	--	--	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> • црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; • разматра, у групи, како је учио/ учила о изражајним својствима боја и где се та знања примењују; • исказује своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности.
--	--	--	--	--

3.21. ШАХ

Циљ и задаци

Циљ наставе *шаха* јесте да ученици овладају основним и напредним законитостима и принципима шаховске игре ради формирања њихових радних Завод за унапређивање образовања и васпитања способности, савесности, истрајности, упорности, уредности, радозналости, креативности, оригиналности и спремности на сарадњу уз уважавање туђег мишљења и начела лепог понашања, да се код ученика изгради култура рада, да се рад обавља у одређено време у предвиђеном радном простору, као и да се развија свесна потреба да се започети посао доврши до краја.

Задаци наставе шаха су:

изграђивање интересовања за шаховску игру;

играње шаха;

стимулисање маште, креативности и радозналости током учења шаха;

повезивање знања о шаху са животним ситуацијама;

изграђивање логичког схватања шаховске игре као основе за логичко мишљење;

оспособљавање ученика да самостално доносе одлуку кроз играње шаха;

јачање толеранције на фрустрацију као битног фактора емоционалне интелигенције;

развијање свести о сопственом напредовању и јачање мотивације за даље учење шаха.

ПЕТИ РАЗРЕД

Оперативни задаци

Ученици треба да се:

кроз већи број занимљивих и атрактивних примера, који се односе на вештину играња шаха, заинтересују за шаховску игру;

кроз већи број задатака оспособе да самостално доносе одлуке у току шаховске игре.

НАСТАВНА ТЕМА/ ОБЛАСТ	САДРЖАЈ	Начин, средства и поступак остваривања:
УВОД (1+0)	Упознавање са циљевима и задацима програма и начином рада (посматрање, вежбање).	-практична настава у виду решавања примера на демонстрационој табли –решавање тестова, - проигравање у паровима.
СРЕДИШЊИЦА (5+10)	1. Привремене и трајне предности. Концепт и примери, начин реализације трајних предности; начин реализације привремених предности; фактор времена. 2. Тактика у игри и њен значај реализација предности у средишњици путем комбинаторних мотива; утврђивање кроз примере из праксе. 3. Комбинаторна игра кроз практичне примере. Напад на краља; напад на заосталог краља у центру; отварање линија, уништавање одбране; утврђивање кроз примере из праксе; великани шаха: Адолф Андерсен; његов допринос жртвеном стилу игре. Андерсенове партије: "бесмртна", "вечито зелена"; напад на рокадни положај краља (жртва на пољу h7, итд.); утврђивање кроз примере из праксе и активно решавање задатака; напад пешацима при супротносмерним рокадама; утврђивање кроз примере из праксе и активно решавање задатака. 4. Позициона игра са примерима из праксе; концепт блокаде; утврђивање кроз примере из праксе; повољна и неповољна измена фигура; утврђивање кроз примере из праксе.	-На крају полугодишта одржати шаховски турнир за ученике, који ће бити у прилици да том приликом заједно са својим вршњацима непосредно тестирају применљивост стечених знања. - користити предности локалних ресурса - неговати контакте са
ОДИГРАВАЊЕ	Турнир ученика.	

ПАРТИЈА (0+2)		оближњим шаховским клубовима
ЗАВРШНИЦА (2+4)	<p>1. Начин реализације предности или спасавања из тешке ситуације у завршници путем комбинаторних мотива: (1+2) комбинације у завршницама лаких фигура; комбинације у завршницама лаке фигура са топом; комбинације у пешачким завршницама.</p> <p>2. Примери са једним пешаком на табли: (1+2) дама против пешака; посебан случај: пешак на ивичној или ловчевој линији; топ против пешака; "одбацивање раменом" противничког краља; скакач против пешака; посебан случај: ивични пешак.</p>	-организовати гостовања неког од такмичарски активних шахиста из непосредног окружења, уз могућност одигравања симултанке против заинтересованих ученика.
ТЕОРИЈА ОТВАРАЊА (2+3)	<p>Равнотежа у отварању. Основне теоријске варијанте и њихова примена у пракси. Отворене игре: <i>Шпанска партија</i>: варијанта измене (идеје за обе стране, основне теоријске варијанте, поучна партија); отворена шпанка (идеје за обе стране, основне теоријске варијанте, поучна партија); практична игра у тематским варијантама; класични наставци: Чигоринова и Брајерова варијанта (идеје за обе стране, основне теоријске варијанте, поучна партија); практична игра у тематским варијантама.</p>	-на крају школске године, као могућност да се систематизује и рекапитулира усвојено знање организовати такмичење међу ученицима истог разреда, где би они у условима одигравања шаховских партија, уз поштовање турнирских правила, показали која су знања стекли током наставе.
ПРЕЛАЗАК ИЗ ОТВАРАЊА У СРЕДИШЊИЦУ (2+2)	<p>Нарушавање равнотеже у отварању: фактор времена у отварању; значај темпа; игра на иницијативу; гамбитна игра; утврђивање кроз примере из праксе; великани шаха: Пол Морфи; његов значај за борбу за иницијативу у отварању; Морфијеве минијатуре (око 20 потеза, класични примери) у којима једна страна брзо захвата иницијативу и стиче одлучујућу предност.</p>	
ОДИГРАВАЊЕ ПАРТИЈА (0+3)	<p>1. Турнир ученика 2. Симултанка предметног наставника против ученика</p>	

4. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА

4.1. ПЛАН РАДА ДОПУНСКЕ НАСТАВЕ

4.1.1. ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

БРОЈ ЧАСОВА: 19 (9+10)

ЦИЉ : Оспособити ученике да овладају основним законитостима српског књижевног језика на коме ће се ученици правилно усмено и писмено изражавати

САДРЖАЈИ	ИСХОДИ	ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА
1. Уводни час 2. Изражајно читање (вежбање) 3. Како написати писмени задатак 4. Врсте речи 5. Реченични чланови 6. Променљиве врсте речи 7. Подела именица према значењу 8. Врсте речи и службе у реченици 9. Главни и зависни реченични чланови 10. Правописна правила научена у нижим разредима (диктат) 11. Промена именица (падежи) 12. Номинатив и вокатив 13. Генитив	Увођење ученика у појам промењивости и непромењивости врста речи Савладавање основних знања о именицама, глаголима и функцијама падежа Оспособљавање ученика за самостално, планск	- Кооперативна - Интерактивна - Вербална - Игра - Демонстрација (показивање) - Разговор	- Читанка - Сlike - Дидактички материјали

<ol style="list-style-type: none"> 14. Датив и акузатив 15. Инструментал и локатив 16. Научили смо у овом полугодишту 17. Падежи (рад на тексту) 18. Изражајно читање (вежбање) 19. Употреба интерпункцијских знакова 20. Личне заменице 21. Личне заменице 22. Придеви 23. Компарација придева 24. Бројеви 25. Глаголски род 26. Глаголски вид 27. Глаголски облици 28. Лични и нелични гл. облици 29. Писање речца не и ли 30. Променљиве врсте речи 31. Непроменљиве врсте речи (прилози и предлози) 32. Врсте речи (рад на тексту) 33. Казивање стихова научених у овој школској години 34. Понављање падежа 35. Утврђивање градива из књижевности 36. Утврђивање градива из језика 	<p>о и економично причање,описивањ е и портретисање</p>		
--	---	--	--

4.1.2. ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

БРОЈ ЧАСОВА : 36

ЦИЉ : Овладавање основним знањима и умењима предвиђених програмом

САДРЖАЈИ	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА
1. Природни бројеви и дељивост	<ul style="list-style-type: none"> - прочита и запише природне бројеве и представи их на бројевној полуправој. - упореди по величини природних бројева, помажући се сликом кад је то потребно. - изврши једну основну рачунску операцију са природним бројевима, помажући се сликом када је то потребно. - дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим бројем. - користи природне бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама.	Активно учење, илустративно – демонстративна настава, индивидуализована настава, диференцирана настава, партиципативне методе, интерактивна настава, хеуристичка настава,	<ul style="list-style-type: none"> - Дидактичка средства и материјали; - Уџбеници; - Збирке задатака; - Часописи; -Мултимедијални садржаји; - Дигитална учионица; - Интернет; - Медији; - Видео записи; - Слике; - Разнолика литература.
2. Осни појмови геометрије	<ul style="list-style-type: none"> - влада појмовима: дуж, полуправа, права, равна (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор). - влада појмовима: круг и кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у	кооперативно учење, тимска настава.	

	<p>реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор).</p> <ul style="list-style-type: none"> - користи одговарајуће јединице за мерење дужине. 		
3. Угао	<ul style="list-style-type: none"> - влада појмом угла (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује неке врсте углова). - користи одговарајуће јединице за мерење дужине и углова. 		
4. Разломци	<ul style="list-style-type: none"> - прочита и запише различите врсте рационалних бројева и представи их на бројевној полуправој. - упореди по величини рационалне бројеве, помажући се сликом кад је то потребно. - изврши једну основну рачунску операцију са рационалним бројевима, помажући се сликом кад је то потребно. 		
5. Осна симетрија	<ul style="list-style-type: none"> - влада појмом осне симетрије (уочава осносиметричне фигуре). - конструише симетралу дужи користећи геометријски прибор. - конструише симетралу угла користећи геометријски прибор. 		

4.1.3. ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ БИОЛОГИЈЕ

БРОЈ ЧАСОВА: 36

ЦИЉ: Овладавање основним знањима и умењима предвиђених програмом

САДРЖАЈИ	ИСХОДИ	ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА
<ul style="list-style-type: none"> • Жива бића, нежива природа и биологија. • Особине живих бића. • Ћелија. • Једноћелијски и вишећелијски организми. • Исхрана. • Храна као извор енергије и градивних супстанци. • Дисање као размена гасова у различитим срединама. • Излучивање. • Излучивање. • Покретљивост – кретање. • Надражљивост. • Размножавање: бесполно и полно. • Раст и развој. Дужина живота. • Промене које човек пролази током развића.	<p>– групише жива бића према њиховим заједничким особинама</p> <p>– идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење</p> <p>– једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље</p> <p>– разликује наследне особине и особине које су резултат</p>	<p>- Кооперативна</p> <p>- Интерактивна</p> <p>- Илустрација</p> <p>- Демонстрација (показивање)</p> <p>- Разговор</p>	<p>- Зидне слике</p> <p>- Слике</p> <p>-Цртежи</p> <p>-Уџбеник</p> <p>-Табла</p> <p>-Табеле</p>

- Прилагођавање живих бића условима животне средине.
- Живот у воденој и копненој средини – изглед и прилагођености.
- Живот на копну – изглед и прилагођености.
- Живот на копну – изглед и прилагођености.
- Живот под земљом – изглед и прилагођености.
- Преношење особина са родитеља на потомство. Разлике између родитеља и потомака.
- Жива бића из непосредног окружења.
- Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину.
- Дивље животиње као кућни љубимци – да или не.
- Значај врста за човека.
- Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци.
- Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци.
- Физичка активност и здравље.
- Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.

деловања средине, на моделима из свакодневног живота

– доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи

– направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу

– идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања

4.1.4. ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ ИСТОРИЈЕ

БРОЈ ЧАСОВА: 36

ЦИЉ : Овладавање основним знањима и умењима предвиђеним наставним планом и програмом

САДРЖАЈИ	ИСХОДИ	ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА
1. Време, рачунање времена и подела прошлости 2. Праисторија и подела праистоприје 3. Централни Балкан у праисторији 4. Стари исток и прве државе на тлу Европе 5. Друштва Старог века и веровања народа старог века 6. Државе на тлу Месопотамије 7. Египатска држава 8. Најстарија историја Грчка и велика колонизација 9. Спарта 10. Атина 11. Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат 12. Хеленска религија 13. Уметност старе Хеладе 14. Оснивање и успон Рима 15. Рим као светска сила	Да ученици разумеју појам прошлости, начина и значаја њеног проучавања; - Разумевање и примене временских одредница (деценија, век, миленијум); - Примена просторне одреднице (стари исток, Грчка, Рим); - Прављење разлике између праисторије и историје; - Разумевање људске цивилизације кроз сегменте привреде, културе, друштва; - Разумевање узрока и потребе људског повезивања у организовано друштво; - Разумевање и препознавање значаја старовековних цивилизација за развој људске цивилизације; - Стицање знања основних	- Кооперативна - Интерактивна - Вербална - Игра - Демонстрација (показивање) - Разговор	<ul style="list-style-type: none"> • Читанка • Слике • Дидактички материјали

16. Римско царство 17. Проипаст античког света 18. Култура старог Рима 19. Хришћанство 20. Централни Балкан под римском влашћу	карактеристика старог века; - Уочавање узрока ратовања и последице; - Уочавање међусобних утицаја религије и свакодневног живота људи у старом веку; - Зна да покаже на карти простор на ком су настале старовековне цивилизације; - Именује најзначајније личности старог века; - Препознаје и именује старовековно културно наслеђе на просторима Србије		
--	---	--	--

4.1.5. Енглески језик, допунска настава

Садржај	Начин и поступци остваривања	КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
-be + subject pronouns -Possessive 's -have got -there is/are -Present simple -Adverbs of frequency -Present continuous -and, but, because -was/were -Past simple -time expressions and ago	-Комункативни приступ; -добро осмишљени контексти за ученике где је наставник сигуран да је схваћено значење поруке заједно са њеним културолошким, васпитним и социјализирајућим елементима; -мерење знања јасно одређеним релативним критеријумима; -социјална интеракција (с циљем да се унапреди квалитет и обим језичког материјала), -рад у учионици спроводи се путем групног и ли индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (Интернет, дечји часописи, проспекти и аудио-материјал) као и решавањем	- Способности изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујућив ештине посредовања сумирање м, тумачењем, превођењем, парафразирањем и другачије не, као и интеркултурално разумевање

<ul style="list-style-type: none"> -there was/were -Past continuous -when, while, as soon as -Questions with How -Comparative and superlative adjectives -will, won't -Expressing probability -nobody, everybody -Imperatives -be going to -will/ be going to -Present continuous for future arrangements -Indefinite pronouns -Modifiers -Present perfect -so, because -Past Perfect -Uses of get -Extreme adjectives -<i>may, might, could, must, can't, should</i> -Phrasal verbs -Travel verbs -Active or passive -Commerce -Conditionals -Government policies -Feelings -Reported speech -Reporting verbs 	<p>мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстм, поступком и циљем;</p> <p>-упућивање ученика на законитост усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;</p> <p>– сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.</p> <p>-усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;</p> <p>-поимање наставног програма као динамичног, заједнички припремљеног и прилагођеног скупа задатака и активности;</p> <p>-наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;</p> <p>-ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;</p> <p>-уџбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала;</p> <p>-учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставеиз дана у дан;</p> <p>-рад на пројекту као задатку који остварује корелацију с другим предметима и подстиче ученике на студиозан и истраживачки рад;</p> <p>-за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.</p>	<p>ње;</p> <ul style="list-style-type: none"> -Успешно учествовање у тимском раду -Способност за самостално учење -Способност заприкупљање и селектовање информација Испољавање креативности, истраживачког духа, толеранције, емпатије, позитивних естетских и моралних ставова -Усмереност ка очувању традиције, прихватању култура других народа, ширењу идеје космополитизма, прихватању вредности грађанског друштва, укључивању у живот локалне заједнице и усклађивању са глобалним кретањима.
---	---	--

4.1.6. Географија, допунска настава

Садржај	Начин и поступци остваривања	КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
<p>-Човек и географија -Васиона -Планета Земља -Атмосфера -Хидросфера -Биосфера</p>	<p>Допунска настава се организује за ученике којима је потребна помоћ у савладавању пређеног градива. Остварује се кроз истраживачко и сарадничко учење у складу са потребама и могућностима ученика. Остварује се кроз непосредну наставу, учење откривањем и истраживањем, кооперативно учење, кроз такмичарске и кооперативне игре, кроз иницијативу , кроз природно оснаживање унутрашње мотивације и посвећености, кроз отворену искрену и разумљиву комуникацију. Наставник подстиче ученике да се више интересују и истражују .</p>	<p>Компетенције за целоживотно учење, вештина комуникације, дигитална компетенција рад са подацима, вештина сарадње ,КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ на страним језицима, КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ на матерњем језику,социјалне и грађанске КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ. Учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем, планирање и управљањем временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходног знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално или у групи.</p>
<p>Регионална географија</p> <p>Европа: -Јужна Европа -Средња Европа -Западна Европа</p>	<p>О новим областима, државама и занимљивостима у Свету. Наставник кроз презентације приближава и прилагођава обрађене наставне теме и јединице на часовима. Ученици процењују успешност свог рада и радова других ученика на основу унапред</p>	<p>Естетичка компетенција: Развијање свести да се естетичка вредност не везује само за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно-афективне и практичне садржаје.</p>

<ul style="list-style-type: none"> -Северна Европа -Источна Европа 	<p>договорених критеријума.</p>	
<p>Регионална географија</p> <p>Свет:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Азија -Африка -Северна Америка -Јужна Америка -Аустралија и Океанија -Поларне области 	<p>Наставник упућује на самостално коришћење различитих извора сазнања и на тај начин их оспособљава за самообразовање.</p>	
<p>Национална географија</p> <ul style="list-style-type: none"> -Природне одлике Србије -Становништво и насеља Србије -Привреда Србије -Срби ван граница Србије -Србија у савременим интеграцијским процесима -Завичајна географија -Објекти под заштитом УНЕСКО-а 		

4.2. ПЛАН ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

4.2.1. Српски језик, додатна настава

Садржај	Начин и поступци остваривања	КЉУЧНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ
<p>Књижевност:</p> <p>Читање и разумевање прочитаног; Књижевни родови и врсте</p> <p>Књижевни и функционални појмови</p>	<p>Додатна настава се организује за ученике који показују веће интересовање за наставу српског језика. Остварује се кроз сарадничко и истраживачко учење у складу са потребама и могућностима ученика.</p> <p>Наставник подстиче ученике да читају књижевне текстове постављајући проблемска питања у вези са садржајем текста. Организује и усмерава дискусију у којој ученици формирају властито мишљење о прочитаном књижевном делу. Процењују идејно- естетске и језичко-стилске вредности уметничког дела. Драматизује текстове, глуми, учествује у дебати, учествује у пројектима, прави презентације. Подстичу се ученици да користе одабрану и приступачну литературу о делима и писцима. Садржајима граматике и правописа. Припремају се ученици за такмичење кроз индивидуални и тимски рад на тестовима из српског језика.</p> <p>Припремају се вежбе у говорништву. Кратка, садржајна и језгровита излагања одређеној теми за одређено време пред аудиторијумом. Организују се дебате о одабраном проблему или појави (по избору ученика). Наставник упућује на самостално коришћење различитих извора сазнања и на тај начин их оспособљава за самообразовање.</p> <p>Ученици пишу наративне и дескриптивне текстове, процењују успешност свог рада и радова других ученика на основу унапред договорених критеријума (тема, стил, правопис).</p>	<p>Комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој и писаној форми.</p> <p>Учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално или у групи.</p> <p>Естетичка компетенција – развијање свести да се естетичка вредност не везује само за уметност, већ и за природне, социолошке, идеолошке, емотивно- афективне и практичне садржаје.</p>
<p>Језик:</p> <p>Грамматика; Правопис; Лексика</p>		
<p>Језичка култура: Говорна култура; Писано изражавање</p>		

4.2.2. ДОДАТНА НАСТАВА ИЗ ИСТОРИЈЕ

ЦИЉ: Проширивање и продубљивање знања стечених у оквиру садржаја предвиђених обавезним програмом

САДРЖАЈИ	ИСХОДИ	ТЕХНИКЕ И МЕТОДЕ	НАСТАВНА СРЕДСТВА
<ul style="list-style-type: none"> - Вавилон за време Хамурабија - Египат у делу историчара Херодота - Хомерска Грчка - Грчки историчар Тукидид и његова Историја - Пелопонеског рата - Грчка митологија - Александар Велики- младост, образовање и његов значај у историји - Цезарово поковање Галије - Рана римска религија и утицај хеленизма на римску религију 	<ul style="list-style-type: none"> - породубити и проширити знања из свих или само појединих програмско-тематских подручја редовне наставе - оспособити ученика за самообразовање, развијање маште, подстицати на стварачлачки рад и самостално коришћење различитих извора сазнања - подстицати ученике на стваралаштво (креативни рад) - укључивати ученике у организоване облике рада ван школе (конкурсе, смотре, такмичења) 	<ul style="list-style-type: none"> - Кооперативна - Интерактивна - Перцептивна - Игра - Демонстрација (показивање) - Разговор 	<ul style="list-style-type: none"> • Краћи текстови • Слике • Књиге • Апликације • Дидактички материјали

4.2.3. ДОДАТНА НАСТАВА ИЗ МАТЕМАТИКЕ - 5.разред

Број часова: 36

Циљ: омогућити ученицима сазнања која превазилазе редовну наставу

Садржаји	Исходи	Технике и методе	Наставна средства
1. Дељивост бројева (8 часова)	Ученик ће бити у стању да: - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева)	- кооперативна - интерактивна - демонстрација	- дидактички материјали - краћи текстови
2. Скупови (4 часа)	- реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева)	- учење путем открића	- троугао - лењир
3. Скупови тачака (4 часа)	- примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама - разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце	- трагање за одговорима - практична	- шестар - скице
4. Угао (6 часова)	- одреди и примени НЗС и НЗД - изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке		- модели - математички листови
5. Осна симетрија (2 часа)	- правилно користи речи <i>и</i> , <i>или</i> , <i>не</i> , <i>сваки</i> у математичко-логичком смислу - идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије		
6. Разломци (12 часова)	- симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор - конструише симетралу дужи, симетралу угла		

	<p>и примењује њихова својства</p> <ul style="list-style-type: none"> - конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави <ul style="list-style-type: none"> - анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом - опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг - нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор - упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски - преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом - правилно користи геометријски прибор - идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе - нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор - измери дати угао и нацрта угао задате мере - упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно - реши једноставан задатак применом основних својстава паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова) - прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други - одреди месну вредност цифре у запису 		
--	---	--	--

	<p>децималног броја</p> <ul style="list-style-type: none"> - заокругли број и процени грешку заокругљивања; - израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину - реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину - одреди проценат дате величине - примени размеру у једноставним реалним ситуацијама - примени аритметичку средину датих бројева - сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер 				
Корелација	Активности наставника	Активности ученика	Ресурси	Сарадници	
Физика	- планира	- слуша	- ученици	- ученици	
Техничко	- бира садржаје	- пише	- наставници	- наставници	
	- објашњава	- размишља	- родитељи	- ПП служба	
	- даје упутства, демонстрира	- логички повезује	- искуство ученика		
	- партнер у учењу	- гледа	- друштвена средина		

5. Програми рада одељењског старешине

5.1. Програм рада одељењског старешине 5. разреда

V – РАЗРЕД

Време	Садржај рада	Реализатор
IX	<ul style="list-style-type: none"> - Први сусрет одељенског старешине са ученицима и родитељима (договор о будућем раду и одређивање родитеља и ученика за изборне предмете) - Упознавање ученика са распоредом часова, ритмом и режимом рада у школи и кућним редом школе - Снабдевање ученика са уџбеницима, приручницима, избор и претплата за ђачку штампу - Исхрана и осигурање, Црвени крст идр. - Упознавање са програмом рада одељењске заједнице и избор руководства одељењске заједнице - Родитељски састанак (упознавање родитеља са наставним планом и програмом; предвиђеним образовним стандардима, како помоћи деци да буду успешни; договор о дану отворених врата; избор родитеља за Савет родитеља школе) 	Одељењски старешина
X	<ul style="list-style-type: none"> - Праћење прилагођавања ученика са разредне на предметну наставу - Укључивање ученика у рад допунске, додатне наставе, изборних предмета и ваннаставних активности - Методе и технике успешног учења - Прве оцене и њихов значај за рад и успех и развијање правилног односа према раду - Формирање група за помоћ ученицима који имају потешкоћа у учењу - Јесењи крос - Укључивање у хуманитарну акцију „Деца – деци“ 	ПП служба Одељењски старешина ПП служба
XI	-Час у библиотеци - указивање на значај читања и упознавање са	библиотекар

	<p>библиотеčким фондом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Увид у оптерећеност ученика свим видовима васпитно – образовног рада - Анкета – тешкоће на које наилазе ученици приликом преласка са разредне на предметну наставу - Поређење успеха на крају 4. и успеха на крају првог тромесечја петог разреда и анализа успеха на крају првог тромесечја - Однос према изради домаћих задатака - Изостајање са часова - узроци и последице - Родитељски састанак – први утисци о прилагђавању ученика, анализа постигнућа, однос према изради домаћих задатака, изостајање ученика са часова 	<p>ПП служба</p> <p>Одељењски старешина</p>
XII	<ul style="list-style-type: none"> - Шта кажу предметни наставници о ученицима - Колико се међусобно познајемо и како сарађујемо - конфликти и како их превазићи - Страхови и како их превазићи 	<p>ПП служба</p> <p>Одељењски старешина</p>
I	<ul style="list-style-type: none"> - Пригодан програм поводом обележавања дана Св. Саве - Такмичење између одељења петог разреда у успеху и дисциплини (графикон) 	<p>ПП служба</p>
II	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа успеха у настави и ваннаставним активностима и дисциплине ученика на крају првог полугодишта - Зимски распуст – одмор и учење - Вођење педагошке документације - Како смо провели зимски распуст - Родитељски састанак (колико смо искрени у међусобним односима, значај благовремене информације о здравственом стању и односима у породици, поштовање педагошке етике од стране наставника и стручних сарадника; колико смо успешни у односу на друга одељења петог разреда) - Понашање у саобраћају – јавни превоз - Припрема ученика за предстојећа такмичења и анализа оптерећеност ученика - Индивидуални рад са ученицима који имају потешкоћа у учењу и понашању и њиховим родитељима 	<p>ПП служба</p> <p>Одељењски старешина</p>

III	<ul style="list-style-type: none"> - Школа и школско двориште – како их очувати, уредити и пријатно се осећати - Обавезе ученика у школи и код куће - Како проводимо слободно време - Посета музеју, биоскопу 	Одељењски старешина
IV	<ul style="list-style-type: none"> - Пролећни крос – припрема и реализација - Анализа успеха и дисциплине ученика, сарадње са родитељима, стручним сарадницима и предметним наставницима на крају трећег тромесечја - Какве смо резултате постигли на такмичењима у школи и ван ње - Даљи рад на развијању осећања личне одговорности - Анализа постигнућа група за помоћ слабијим ученицима - Родитељски састанак 	Наставници физичког Васпитања Одељењски старешина
V	<ul style="list-style-type: none"> - Припрема и обележавање Дана школе - Припрема и реализација плана и програма екскурзије - Како интензивирати учење и побољшати дисциплину како би постигли што бољи успех на крају школске године - Колико смо се дружили са књигом и колико нас је опленила – број прочитаних књига 	Одељењски старешина библиотекар
VI	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа остварених резултата одељенске заједнице у протеклој школској години и израда плана одељењског старешине за наредну шк. год. - Награде, похвале и изрицање дисциплинских мера ученицима - Анализа успеха и дисциплине на крају другог полугодишта - Сређивање педагошке документације - Оцена рада и предлог плана за наредну школску годину 	Одељењски старешина

5.2. Програм рада одељењског старешине 6. разреда

VI – РАЗРЕД

Време	Садржај рада	Реализатор
IX	<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање ученика са распоредом часова, ритмом и режимом рада у школи и кућним редом школе - Снабдевање ученика са уџбеницима, приручницима, избор и претплата за ђачку штампу - Исхрана и осигурање, Црвени крст идр. - Упознавање са програмом рада одељењске заједнице и избор руководства одељењске заједнице - Родитељски састанак (Упознавање родитеља са наставним планом и програмом, предвиђеним образовним стандардима , како помоћи деци да буду успешни; договор о дану отворених врата; избор родитеља за Савет родитеља школе) 	Одељењски старешина
X	<ul style="list-style-type: none"> -Укључивање ученика у рад допунске, додатне наставе и ваннаставних активности - Прве оцене и њихов значај за рад и успех и развијање правилног односа према раду - Формирање група за помоћ ученицима који имају потешкоћа у учењу - Јесењи крос - Укључивање у хуманитарну акцију „Деца – деци“ - Колико смо оптерећени наставним планом и програмом (дневна и недељна оптерећеност) 	Одељењски старешина наставник физичког васпитања
XI	<ul style="list-style-type: none"> -Час у библиотеци – даљи рад на развијању љубави према књизи и информисање ученика о новим издањима -Алкохол као лично, породично и друштвено зло - Однос према изради домаћих задатака - Изостајање са часова - узроци и последице - Анализа успеха и дисциплине ученика на крају првог тромесечја 	библиотекар патронажна служба ППП служба

	- Родитељски састанак – анализа постигнућа, однос према изради домаћих задатака, изостајање ученика са часова	Одељењски старешина
XII	- Колико и како сарађујемо у одељењској заједници - Конфликти између дечака и девојчица и како их превазићи	ПП служба одељењски старешина
I	- Пригодан програм поводом обележавања дана Св. Саве - Како смо провели зимски распуст - Такмичење између одељења шестог разреда у успеху и дисциплини (графикон)	ПП служба
II	- Анализа успеха у настави и ваннаставним активностима и дисциплине ученика на крају првог полугодишта - Зимски распуст – одмор и учење - Вођење педагошке документације - Родитељски састанак (анализа успеха и дисциплине ученика на крају првог полугодишта и предлог мера за наредни период) - Како смо провели зимски распуст - Комуникација и неспоразуми – последице агресивног понашања у решавању сукоба - Припрема ученика за предстојећа такмичења и анализа оптерећеност ученика - Индивидуални рад са ученицима који имају потешкоћа у учењу и понашању и њиховим родитељима - Даљи рад на развијању саобраћајне културе	ПП служба Одељенски старешина
III	- Мој животна средина – како је очувати и унапредити (учионица, школа и школско двориште) - Личност која ми служи за пример - Како се дружимо у слободном времену - Посета музеју, биоскопу и културним манифестацијама у нашој општини	Одељењски старешина
IV	- Пролећни крос – припрема и реализација - Анализа успеха и дисциплине ученика, сарадње са родитељима, стручним сарадницима и предметним наставницима на крају трећег тромесечја	Наставници физичког Васпитања Одељењски

	<ul style="list-style-type: none"> - Какве смо резултате постигли на такмичењима у школи и ван ње - Колико смо одговорни према себи - Анализа постигнућа група за помоћ слабијим ученицима - Родитељски састанак 	старешина
V	<ul style="list-style-type: none"> - Припрема и обележавање Дана школе - Припрема и реализација плана и програма екскурзије - Пажња, дисциплина на часу као значајан фактор за економично и рационално учење - Колико смо прочитали у односу на друга одељења 	Одељењски старешина библиотекар
VI	<ul style="list-style-type: none"> - Анализа остварених резултата одељенске заједнице у протеклој школској години и израда плана одељењског старешине за наредну шк. год. - Награде, похвале и изрицање дисциплинских мера ученицима - Анализа успеха и дисциплине на крају другог полугодишта - Сређивање педагошке документације - Оцена рада и предлог плана за наредну школску годину 	Одељењски старешина

6. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

6.1. ПЛАН ДРАМСКЕ СЕКЦИЈЕ

СЕПТЕМБАР – 1 час

1. Формирање драмске секције

ОКТОБАР – 4 часова

1. Аудиција, припреме
2. Аудиција и такмичење имитатора
3. Доношење плана рада драмске секције
4. Вежбе опуштања, кординације покрета и чула

НОВЕМБАР – 3 часа

1. Ужи избор текстова (Св. Сава, Дан школе)
2. Читаћа проба, рад на тексту за Св. Саву
3. Читаћа проба, рад на тексту за Св. Саву

ДЕЦЕМБАР – 4 часа

1. Читаћа проба, предлози за изградњу ликова
2. Читаћа проба, предлози за изградњу ликова
3. Гледање луткарске представе и анализа
4. Организација сцене

ЈАНУАР – 3 часа

1. Проба (вежбе ритма, темпа, покрета)
2. Проба (вежбе ритма, темпа, покрета)
3. Извођење драмског дела поводом Св. Саве

ФЕБРУАР – 1 часа

1. Читаћа проба, рад на тексту за Дан школе

МАРТ – 5 часа

1. Читаћа проба, рад на тексту за Дан школе
2. Читаћа проба, рад на тексту за Дан школе
3. Читаћа проба, предлози за изградњу ликова
4. Читаћа проба, предлози за изградњу ликова
5. Организација сцене

АПРИЛ – 4 часа

1. Проба (вежбе ритма, темпа, покрета и мимике)
2. Проба (вежбе ритма, темпа, покрета и мимике)
3. Проба (вежбе акцента, интонације и паузе)
4. Проба (вежбе акцента, интонације и паузе)

МАЈ – 3 часа

1. Проба (постављање комплетне сцене и костима)
2. Генерална проба
3. Извођење драмског дела поводом Дана школе

ЈУН – 2 часа

1. Драмско вече
2. Анализа рада драмске секције

6.2. ПЛАН РАДА РЕЦИТАТОРСКЕ СЕКЦИЈЕ

Садржај	Начин и поступци остваривања	Кључне компетенције
<p>СЕПТЕМБАР – 1 часа 1. Формирање секције</p> <p>ОКТОБАР – 4 часа 1. Чиниоци изражајног казивања 2. Акцентске вежбе и вежбе интонације и интезитета (јачине) гласа 3. Обрада једне изабране песме 4. Паузе у рецитовању, понављања и рефрени</p> <p>НОВЕМБАР – 3 часа 1. Вежбе темпа, мимике и гестикулације 2. Слушање снимка рецитала 3. Избор и анализа садржаја за прославу Светог Саве</p> <p>ДЕЦЕМБАР – 4 часа 1. Увежбавање садржаја за прославу Светог Саве 2. Увежбавање садржаја за прославу Светог Саве 3. Увежбавање садржаја за прославу Светог Саве 4. Избор и анализа садржаја за школско такмичење</p> <p>ЈАНУАР – 3 часа 1. Генерална проба пред наступ 2. Извођење рецитала поводом Св. Саве 3. Припрема за школско такмичење у рецитовању</p> <p>ФЕБРУАР – 1 часа 1. Увежбавање садржаја планираних за наступ на школском такмичењу</p> <p>МАРТ – 5 часова 1. Увежбавање садржаја планираних за наступ на школском такмичењу 2. Генерална проба пред такмичење 3. Такмичење у рецитовању 4. Анализа успеха на такмичењу</p>	<p>Формирање секције и избор песама за рецитовање поштујући предлоге и избор чланова секције, наставник организује и подстиче проучавање вредности језичке културе говора стихова кроз вежбе: узимајући у обзир чиниоци изражајног казивања, акценатске вежбе, вежбе интонације, пауза у рецитовању, понављања и рефрена и сл. Анализа и разумевање одабраних песама.</p> <p>Користећи звучне записе, чланови секције анализирају, понављају, увежбавају и процењују успешности рецитовања</p> <p>Прављење плана за предстојећа такмичења, за учествовања на школским свечаностима и приредбама, на Дану школе уз сарадњу са другим секцијама, као и са библиотекарском школе. Уз инструкције наставника, ученици учествују у изради извештаја и анализе активности секције, чување видео и аудио записа за летопис школе, школски електронски часопис и сајт школе.</p>	<p>1. Комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој и писаној форми.</p> <p>2. Дигитална компетенција: самопознато и критичко коришћење информационих и комуникацијских технологија за рад, идмор и комуникацију.</p> <p>3. Учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално или у групи.</p> <p>4. Друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама.</p> <p>5. Културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима: књижевност.</p>

<p>5. Припрема за градско такмичење у рецитовању АПРИЛ – 4 часа 1. Увежбавање садржаја планираних за наступ на градском такмичењу 2. Градско такмичење у рецитовању 3. Анализа успеха на такмичењу 4. Увежбавање садржаја планираних за Дан школе МАЈ – 3 часа 1. Увежбавање садржаја планираних за Дан школе 2. Генерална проба 3. Извођење рецитала за Дан школе ЈУН – 2 часа 1. Сусрет са члановима драмске секције и рецитовање песме по избору 2. Анализа рада секције (извештај)</p>		
---	--	--

6.3. Биолошка секција

Садржај	Начин и поступци остваривања	Кључне компетенције
Договор о раду секције		
Техника микроскопирања ћелија – основна јединица грађе свих живих бића	Наставник обучава ученике како се рукује микроскопом Прављењем одела ћелија од различитих материјала (пластелин, папир, картон, легокоцке, здрава и нездравахрана...	1) комуникација на матерњемјезику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писанојформи; 2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразирањем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;
Израда школских збирки (ботаничке, збирке животиња, гљива, лишажева, фосила)	Самостално и групно прикупљање биљака и њихових делова за школски хербаријум, сакупљање шишарки, плодова и семена, гљива и лишажева, израда збирке љуштурса мекушаца и инсектаријума кроз теренску наставу и коришћењем кључева за детерминацију. Израда дигиталних збирки и постављање на сајт школе.	3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резонување, разумевање света природе, способност
Лековите, јестиве, индустријске и украсне биљке	Практичан и експериментални рад ученика : Размножавање биљака семеном и вегетативно, испитивање утицаја различитих ђубрива на раст биљака, гајење биљака	

	у воденој култури, калемљење. Детерминација биљака, израда и презентација ученичких радова.	<p>примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);</p> <p>4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;</p> <p>5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;</p> <p>6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;</p> <p>7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;</p> <p>8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима - музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго.</p>
Испитивање особина животиња	Посматрање кишне глисте, пужа и других доступних животиња (нпр. Из продавнице кућних љубимаца) и извештавање о њиховим особинама.	
Обележавање важних датума (Дан здраве хране, Светски дан биодиверзитета; Светски дан заштите природе...),	Израда и уређење паноа. Прављење минијатура од пресованих биљака, израда украсних теглица и пресађивање цвећа, организовање продајне изложбе.	
Екосистеми	Израда макета шумских, травних, морских, речних, барских екосистема. Праћење сезонских промена – ученици у оквиру теренске наставе (Шумице, Звездарска шума...) посматрају, уочавају, сакупљају релевантне податке, бележе, сређују, тумаче и извештавају о резултатима.	
Израда различитих приручних справа	Прављење лупе од пластичних флаша и сл.	
Сејање различитих биљака	Користити саксије у кабинету и семена која ученици доносе од куће	
Расађивање биљака	Расађивање никлих биљака из семена; сађење пелцера	
Уређење школског дворишта	Сађење и одржавање различитих биљака	
Доказивање животних процеса код биљака и животиња	Лабораторијски рад: доказивање дисања, транспирације,	

6.4. Енглески језик

Садржај	Начин и поступци остваривања	Кључне компетенције
<p>The United Kingdom Положај, симболи, градови ; England-језик, песма, обичај, игра, грађевине, занимљивости, храна, животиње, спорт, музика, предлог за читање, активност, активност уз помоћ одраслих.</p> <p>Scotland: -језик, песма, обичај, игра, грађевине, занимљивости, храна, животиње, спорт, музика, предлог за читање, активност, активност уз помоћ одраслих.</p> <p>Ireland: -језик, песма, обичај, игра, грађевине, занимљивости, храна, животиње, спорт, музика, предлог за читање, активност, активност уз помоћ одраслих.</p> <p>Wales--језик, песма, обичај, игра, грађевине, занимљивости, храна, животиње, спорт, музика, предлог за читање, активност, активност уз помоћ одраслих.</p> <p>Australia and New Zealand -језик, песма, обичај, игра, грађевине, занимљивости, храна, животиње, спорт, музика, предлог за читање, активност, активност уз помоћ одраслих.</p> <p>The United States of America -језик, песма, обичај, игра, грађевине, занимљивости, храна, животиње, спорт, музика, предлог за читање, активност, активност уз помоћ одраслих.</p> <p>Canada--језик, песма, обичај, игра, грађевине, занимљивости, храна, животиње, спорт, музика, предлог за читање, активност, активност уз помоћ одраслих.</p>	<p>Настава ће се реализовати на почетном, средњем и напредном нивоу кроз интерактивне методе, кооперативни рад у пару и у групама и индивидуални рад; такође ће се радити тематска и амбијентална настава.; у настави ће бити симулација, језичке игре песме, спремање хране, спортске активности, израда пројеката и тематских паноа, радиће се анкете, табеларни прикази, графикони и писани састави на основу њих;</p>	<p>1) комуникација на матерњем језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми;</p> <p>2) комуникација на страном језику: способност изражавања и тумачења концепата, мисли, осећања, чињеница и мишљења у усменој или писаној форми укључујући вештине посредовања сумирањем, тумачењем, превођењем, парафразиранјем и на друге начине, као и интеркултурално разумевање;</p> <p>3) математичке, научне и технолошке компетенције: основно нумеричко резонување, разумевање света природе, способност примене знања и технологије за људске потребе (медицина, транспорт, комуникације и др.);</p> <p>4) дигитална компетенција: самопоуздано и критичко коришћење информационих и комуникационих технологија за рад, одмор и комуникацију;</p> <p>5) учење учења: способност да се ефективно управља сопственим учењем: планирање, управљање временом и информацијама, способност да се превазиђу препреке како би се успешно учило, коришћење претходних знања и вештина, примена знања и вештина у различитим ситуацијама, индивидуално и/или у групи;</p> <p>6) друштвене и грађанске компетенције: способност да се ефикасно и конструктивно учествује у друштвеном и радном животу и да се ангажују у активном и демократском учешћу, посебно у све разноврснијим заједницама;</p> <p>7) осећај за иницијативу и предузетништво: способност да се идеје претворе у акцију кроз креативност, иновативност и преузимање ризика, као и способност за планирање и управљање пројектима;</p> <p>8) културолошка освешћеност и изражавање: способност да се схвати значај креативних идеја, искустава и емоција у различитим медијима - музика, књижевност, плес, ликовна уметност и друго.</p>

6.5. Математичка секција

ЦИЉ ове наставе је да развијемо и одржимо интересовање за учење математике. Намењена је свимученицима који то желе без обзира на успех и способности.

Садржај	Начин и поступци остваривања	Кључне компетенције
<p>СВЕ О НУЛИ</p> <p>СВЕ О ЈЕДИНИЦИ БРОЈЕВНИ СИСТЕМ АРХИМЕДОВО СТВАРАЛАШТВО И АНЕГДОТЕ</p> <p>ИЗЛОЖБА МОДЕЛА ГЕОМЕТРИЈСКИХ ТЕЛА</p> <p>О ВЕЛИКИМ МАТЕМАТИЧАРИМА КРОЗ ИСТОРИЈУ</p> <p>ИЗРАДА ПАНОА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ЗАДАТЕ ТЕМЕ</p> <p>ОРГАНИЗОВАЊЕ КВИЗОВА ЗНАЊА</p>	<p>Истраживачки рад уз употребу интернета и литературе који ће се презентовати путем израде панона, презентација, реферата.</p> <p>Прављење модела неких полиедара од папира, дрвета, жице у корелацији са ликовном културом и техничким образовањем</p> <p>Самосталним истраживачким радом уз коришћење интернета и литературе открити ко су били велики математичари кроз истори</p> <p>Истраживачки рад уз употребу интернета и литературе који ће се презентовати путем израде презентација у Power Point-у и прављењем изложбе поводом Дана Св.Саве, Дана школе</p> <p>Организују се школска такмичења,квиз такмичења.Усвајају се предлози чланова секције за похвале и награде унутар установе.Чланови секције уз помоћ наставника састављају питања за квиз, раде презентације и организују их.</p>	<p>Копетенције за целоживотно учење, вештина комуникације, дигитална компетенција, Рад са подацима, вештина сарадње компетенције на матерњем језику, социјалне и грађанске компетенције</p>

7. УЦБЕНИЦИ

УЦБЕНИЦИ ЗА 5. РАЗРЕД			
Назив предмета	Назив издавача	Наслов уџбеника	Име/имена аутора
српски језик	Klett	Читанка"Расковник"	Зона Мркаљ
	Klett	Граматика	Весна Ломпар
енглески језик	Klett	Eyes open 1	Ben Goldsein
француски језик	Data Status	Nouvoux Pixel 1	Katrin Farve
историја	Едука	Историја	Александар Тодосијевић
	Data Status	Историјски атлас за основну и средњу школу	Никола Баџетић,Немања Цвитковић
географија	Нови Логос	Географија 5	Марко Јоксимовић
биологија	Bigz	Биологија 5	Дејан Бошковић
математика	Klett	Математика,уџбеник	Небојша Икодиновић, Слађана Димитријевић
	Klett	Збирка задатака	Бранислав Поповић, Марија Станић
Музича култура	Нови Логос	Музичка култура 5	Александра Паладин
ликовна култура	Klett	Ликовна култура5	Сања Филиповић
Техника и технологија	Klett	Техника и технологија	Нада Стаменовић
		уџбенички комплет	
информатика и рачунарство	Klett	Информатика и рачунарство,уџбеник	Светлана Мандић

8. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИ ДОПРИНОСЕ ОСТВАРИВАЊУ ЦИЉЕВА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Саставни део Школског програма су и следећи програми и активности који доприносе остваривању циљева и исхода основног образовања и васпитања, као и остваривању кључних и општих међупредметних компетенција:

- Програм културних активности школе
- Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности
- Програм заштите ученика од насиља, злостављања, занемаривања и дискриминације
- Програм превенције малолетничке делинквенције и програм спречавања наркоманије
- Програм професионалне оријентације
- Програм здравствене заштите
- Програм социјалне заштите
- Програм заштите животне средине
- Програм сарадње са локалном самоуправом
- Програм сарадње са породицом
- Програм рада школске библиотеке
- Програм рада Ученичког парламента
- Програм безбедности и здравља на раду
- Програм извођења екскурзија и излета

Сви наведени програми налазе се у Годишњем плану образовно васпитног рада ОШ „Коста Ђукић“ за школску 2018/19.годину , где су детаљно разрађени, са конкретизованим циљевима, садржајима, носиоцима активности и временском динамиком.

- На остваривање Школског програма и побољшање квалитета образовно-васпитног рада такође утиче и реализација Развојног плана ОШ „Коста Ђукић“, који има јасно дефинисане циљеве, садржаје и активности, као и друге мере за унапређење квалитета рада школе.
- Ради уважавања индивидуалних разлика међу ученицима, у погледу начина учења и брзине напредовања, сачињени су Индивидуални образовни планови за све ученике којима је потребна додатна подршка, а који чине прилог овог Школског програма.